

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára

1972. ÉVI
BESZÁMOLÓ JELENTÉSE

Budapest, 1973

Kézirat gyanánt!

Alak A|4 ~ Terjedelem: 8 (A|5) iv

Megjelenés: 1973 - Példányszám: 250

Felelős kiadó dr. Rejtő István - Kiadja:

a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára

1361 Bp., V. Akadémia u. 2.

Készült az MTA Könyvtára házi sokszorosító részlegében

T A R T A L O M J E G Y Z É K

	lapszám
Bevezetés, összefoglaló értékelés	1
Gazdálkodás	5
Személyzeti munka, bérezés	6
Politikai, társadalmi szervek	7
Állománygyarapítás	9
Kiadványcsere tevékenység	12
Feldolgozás	13
Raktározás	15
Állományrevízió, állományvédelem, köttetés	16
Olvasószolgálat	17
Bibliográfia, kiadványok	18
Technikai szolgáltatások	20
Hálózati és módszertani munka	21
Akadémiai Levéltár	23

Adatok és táblázatok

Költségvetés, felujítás	27
Beruházás	27
Létszám, személyi változások	28
Végzettség, szakképzettség	28
Besorolás, bérezés	29
Kitüntetés, jutalmazás	29
Segély, előleg	29
Munkatársaink publikációi	30
Munkatársaink közreműködése testületek tevékenységében	41
Külföldi kiküldetések, tanulmányutak	43
Állomány, gyarapodás	44

Juttatás más könyvtáraknak	45
Köttetés	45
Feldolgozás, katalógusépítés	46
Nemzetközi kiadványcsere (cserekapcsolatok).	47
Nemzetközi kiadványcsere (kiadványcsere-forgalom).	48
Könyvtárhasználat (használók száma, megoszlása).	48
Könyvtárhasználat (alkalmak, dokumentumok)	49
Könyvtárhasználat (könyvtárközi kölcsönzés).	49
Reprográfiai szolgáltatások	50
Bibliográfia, dokumentáció	51
Könyvtárunk kiadványai	53
Külföldi kutatók és látogatók	54
Az akadémiai könyvtári hálózat	56

Az MTA Könyvtára 1972. évi munkatervének
irányvonalai

Könyvtárunk 1972-es munkatervének irányvonalait nem a tervszámok ismertetése, vagy a külön-külön egyaránt fontos könyvtári tevékenység részletezése jegyében, hanem a legfontosabb megoldásra váró feladatok és problémák s az ilyen szempontból kiemelést igénylő feladatcsoportokra kiterjedően körvonalaztuk.

Jelentőség tekintetében egyik legfontosabb feladatunk továbbra is raktárhelyzetünk megjavítása. Ennek érdekében a Könyvtár Igazgatósága a pótraktár ügyében tárgyalásokat folytatott és a Könyvtár szempontjainak legmegfelelőbb megoldásokat vizsgálta. Ugy érezzük, hogy az 1972. év során ez a probléma oly módon megoldódik, hogy alkalmunk lesz egy Törökbálinton 1500 m² raktárterületet lekötöni. Az építő cég az építkezés teljes lebonyolítását vállalja, a fenntartáshoz szükséges szolgáltatásokkal együtt. Akadémiai főhatóságunknak jeleztük a számunkra kielégítő és raktározási gondjainkon hosszú ideig segítő lehetőséget, s reméljük ahogy eddigi raktárhelyzetünket megoldani kívánó törekvéseinkben, úgy ebben is támogatni fognak. Az 1972 során lekötendő raktárat előreláthatólag 1975 elején adják át.

A Könyvtár másik megoldásra váró problémája a költségvetésben az állománygyarapításnál és a cseretevékenység kiadásainál évről-évre jelentkező hiány, Könyvtárunk részletes elemzést készített az elmúlt öt év beszerzési és cseretevékenység pénzügyi helyzetének alakulásáról, a problémákat megjelölve és lehetséges megoldásokat javasolva. Az elemzést a Társadalomtudományi Főosztály számára készítettük. A Társadalomtudományi Főosztály és a Terv- és Pénzügyi Főosztály ezzel a kérdéssel kapcsolatos állásfoglalása minden szempontból befolyásolhatja

cseretevékenységünk és állománygyarapításunk 1972-es alakulását.

Az országos állománygyarapítási kooperáció keretében vállalt feladatainknak eleget téve, a nyelv- és irodalomtudományi, és az ókortudományi jegyzékek elkészítése után a kooperációban részt vevő könyvtáraktól visszaérkező anyagot fel kell dolgozni és el kell készíteni a két tudományterület kooperációs központi katalógusát. Az év végéig elkészül az új teljes kurrens periódika jegyzék (betű és szakrendes, raktári jelzetet adó, sorozatokat is tartalmazó) kézírata.

Az akadémiai intézetek hálózatának központi könyvtáraként, 1972-ben legfontosabb feladatunk a jelen szervezeti helyzetnek megfelelő, új hálózati főtitkári utasítás elkészítésének lezárása. A hálózati munka jobbá és intenzívebbé tételéhez szükséges néhány felmérés elvégzése is. (Cseretevékenység, személyi ellátottság, stb.)

Az állományrevíziót az 1971-es beszámoló jelentésben kifejtett okok miatt csak csökkentett mértékben és szakaszosan tudjuk folytatni 1972-ben is, főleg az Olvasószolgálat munkatársainak közreműködésével, de tervezünk továbbiakban is külső erőkön alapuló munkafolyamatokat.

Az Akadémiai Értesítő és a Magyar Tudomány indexének elkészítése 1972-ben befejezéséhez közeledik. A tezaurusz anyag elkészítése, illetve befejezése után az egyes kötetek rész-indexeinek összeszerkesztése és a teljes végső index kialakítása van hátra.

A "Publicationes" sorozatban 1972-ben előreláthatólag öt kiadvány fog elkészülni, ezek sorában megjelenik a Kézirattár katalógusa sorozat újabb kötete is, valamint a doktori disszertációk katalógusának V. kötete.

A reprográfiai szolgáltatások 1972-ben. Főfeladat, a reprodukáló, mikrofilmező, másoló, sokszorosító munkák egymáshoz

való arányainak módosítása a gazdaságosság, célszerűség és a rendelkezésre álló technikai eszközök alapján. A xerox-másolatok esetében szükségesnek mutatkozik a valóságos költségeket és ár-arányokat megközelítő árszabály bevezetésével kapcsolatos tárgyalásokat megkezdeni, melyeket szintén az év folyamán bonyolítunk le. A reprográfiai szolgálatok racionalizálásának érdekében 1972 során az olvasó-másoló gép üzemeltetésén kívül munkába állítunk egy Savin gyorsmásoló gépet, új Rominor gépet, valamint új mikrofilmfelvevő gépet.

A Tudományszervezési Tájékoztató 1972-ben is a szokásos terjedelemben és a szokásos időben jelenik meg, ugyancsak a kialakult gyakorlat szerint folyik tovább az állam és pártvezetés számára a tudománypolitikai gyors-tájékoztató szolgálat és a szükségletek szerinti tájékoztatómunka.

A külön felsorolásban nem szereplő osztályok és részlegek munkája a korábban meghatározott menetben és keretek közt folyik, természetesen mindenütt több megoldásra váró feladattal. Ezek összefüggésben vannak a fent vázolt nagyobb lélegzetű feladatokkal és azok megoldásával.

A K Ö N Y V T Á R 1972. É V I M U N K Á J A

Bevezetés, összefoglaló értékelés

Az MTA Könyvtárának 1972-es általános tevékenységét jellemezve gyűjteményeink harmonikus fejlesztéséről, a szolgáltatások színvonalának emeléséről, a gyűjtemény-szervezés és -nyilvántartás hiányainak megszüntetéséről és férőhelygondjaink megoldásáról, illetve ezek érdekében tett lépéseinkről szeretnénk beszámolni. Gyűjteményünk fejlesztéséről, gyarapodásáról az állomány-gyarapítás és a kapcsolatos kiadványcsere fejezetben majd részletesebben szólnunk.

Az év elején a beszerzési és cseretevékenységünk tíz éves időtartamát vizsgáltuk meg, elsősorban költségvetési szempontból, s ezzel kapcsolatban rávilágítottunk több fontosabb problémára. A Társadalomtudományi Főosztályhoz eljuttatott, kimutatásokkal ellátott elaborátumunk alapján 1972-ben 800.000 Ft-os kötelezettségvállalási engedélyt kaptunk. Beszerzésünk szintentartása, a növekedő kül- és belföldi dokumentumárak hatásának kiküszöbölése és cseretevékenységünk gyűjteményfejlesztő szerepe melletti tudomány- és kulturpolitikai fontossága miatt nagy szükségünk van továbbra is a főosztályok megértő és költségvetésben is kifejezett támogatására.

Gyűjtőköri szempontjaink legteljesebb figyelembevételét, akadémiai könyvtári feladatainkat, cserekapcsolataink gazdaságosabbá és kiegyensúlyozottabbá tételét segítették elő a lengyel akadémiai csereközpont és a cseh Akadémiai Könyvtár munkatársaival folytatott közvetlen tárgyalások. A hasonló problémákkal rendelkező népi demokratikus akadémiai könyvtárak is a meglehetősen mechanikus és automatikus csere helyett, - a reális igényeket kielégítő kapcsolat kialakítására és megszilárdítására törekednek, s ezt az akadémiaiak közötti egyezmények a könyvtárak vonatkozásában lehetővé teszik.

Mint ismeretes Könyvtárunk a modern filológia és a klasszika filológia területén kooperációs központ. 1972-ben tovább folytató-

dott az országos központi folyóiratlelőhely-katalógus alapját képező cimanyag kiegészítése az ELTE különböző nyelvi tanszékein és az Egyetemi Könyvtár folyóíratárában.

Szolgáltatásaink területén elsősorban az Akadémia fennállásának 150. évfordulójával kapcsolatos és a Könyvtárra háruló feladatokat kell megemlíteni. Az "Akadémikus bibliográfiával", az akadémikusok névmutatójával, az akadémiai székfoglalókkal kapcsolatos munkák a tervezett ütemben haladtak. Az eddig elvégzett munkálatokról, - kiegészítve a tematikájukban szintén a jubileumhoz kapcsolható, könyvtári kiadványsorozatban megjelent, vagy megjelenő művek ismertetésével - a Könyvtári Bizottságot tájékoztattuk. Ugyancsak beszámoltunk az Akadémiai Értesítő és a Magyar Tudomány teljes tárgy- és névmutatója készítésének munkálatairól. 1972-ben a xerografálásra való előkészítés, a xerografálás a tezaurusz kijelölés, gépelés és beosztás (a tezaurusz-anyag kb. 12.000 cédula), újraserkesztés és revíziós munka fejeződött be. A végleges szakaszban az index címszóanyaga 68-70.000 címszóból áll. 1973-ban már az index végső összeszerkesztésére kerülhet sor. A Könyvtári Bizottság a jubileummal kapcsolatos kiadványok tervét megvitatta, egyetértését fejezte ki és javasolta, hogy a kiadványok megjelentetéséről a Könyvtár kellő időben gondoskodjék.

Az év második felében Könyvtárunk új kiadványt indított: "A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára új külföldi gyarapodásainak jegyzékét". A teljes új külföldi könyvgyarapodásról tájékoztató kiadványból 4 füzet jelent meg, az Olvasószolgálat és a Feldolgozó Osztály közös munkája eredményeként. A katalógusok számára készített címleírásokat az Egyetemes Tizedes Osztályozás szerint rendezik. A jegyzék célja, hogy olyan forrást adjon a Könyvtár használói kezébe, melynek birtokában módszeresen figyelemmel kísérhetik állományunk gyarapodását.

Folyóíratárunkban jelentős vállalkozás vette kezdetét 1972-ben: megkezdődött a kurrens külföldi periodikumok új jegyzékének szerkesztése. Ez a vállalkozás egyrészt azért fontos, mivel a csere-revízió következtében beállt változásokat a forgalomban lévő jegyzékek nem tükrözik, másrészt, mert az utolsó supplementum megjelenése óta (1966) igen sok új periodikummal gyarapodott állományunk, melyről való tájékoztatás nem várathat magára.

A nemzetközi könyvtárosvilág kiemelkedő eseménye volt az IFLA 38. közgyűlése, melyet az Akadémia székházában rendeztek meg, s mely Könyvtárunkra is bizonyos feladatokat rótt. Könyvtárunk történetéről, tevékenységéről, szervezetéről és állományáról, rövid, angol nyelvű ismertetést jelentettünk meg. A közgyűlés alkalmából rendezett kamara-kiállításon is részt vettünk, ahol főként képes anyaggal és kiadványaink bemutatásával illusztráltuk Könyvtárunk szolgáltatásait, tájékoztató tevékenységét, nemzetközi kapcsolatait. Könyv- és folyóirat-olvasótermünket a közgyűlés idején a szervezőbizottság rendelkezésére kellett bocsátanunk.

A munkatársak belső tájékoztatását szolgáló céllal indult meg 1972-ben az Akadémia Könyvtár Hírei c. kiadvány, s rendszeres időközönként 6 szám jelent meg. A Hírek megjelentetése 1973-ban folytatódik.

1972 decemberében jelent meg az Akadémia Főtitkárának utasítása az MTA könyvtárhálózatáról. Az MTA Könyvtára - mint az MTA Központi Hivatalának felügyelete alá tartozó intézetek könyvtárainak és az ott folytatott könyvtári és dokumentációs tevékenységnek hálózati központja - számára a Főtitkári utasítás pontosan meghatározza felügyeletének és tevékenységének körét. Ezt a fontos utasítást, mely az 1962-es Elnöki utasítás megjelenése óta történt változásoknak - például a cserekapcsolatok szervezésének, hogy csak egy jelentősen módosult kérdést ragadjunk ki - megfelelően biztosítja a hatékonyabb hálózati munkát.

Technikai szolgáltatásaink fejlesztését a reprográfiai munkák egységes szervezeti keretének megteremtése nagymértékben elősegítette. Az Osztály technikai berendezésekkel is gyarapodott. Az 1971-ben vásárolt Caps PJ 130 típusu elektrosztatikus olvasó-nagyítókészülék munkábaállítása csak 1972-ben következett be. Ez a készülék megkönnyíti a mikrofilmek használatát, a kutatók a filmtekercs olvasása közben a kívánt részről azonnal készíthetnek másolatot. A fotolaboratórium új, Recordak típusu felvevőgéppel, fedettségmérő műszerrel, valamint egy új olvasókészülékkel gyarapodott. A xerox csoport a Copycat|Savin 220 típusu elektrosztatikus gyorsmásológészüléket állította munkába. A sokszorosító részleg új elektroszta-

tikus fóliamásolatok sokszorosítására alkalmas Rominor gépet kapott.

A kiegészült géppark, az eredményes karbantartási munka, a részlegekben folyó szakértelemmel végzett munka a Könyvtár reprogramozási szolgáltatásainak színvonal-emelését kívánja biztosítani.

1972 szeptemberében alakult meg az Olvasószolgálati Osztályhoz tartozó Állományrevíziós Csoport. A csoport létrejöttét a folyamatosan lévő állományrevízió intenzív folytatása és az ezzel kapcsolatos tevékenységek elvégzése mindenképp indokolta. A csoport a régi szakok anyagának revízióját végzi, majd ezt követi a numerus currensben lévő anyag revíziója. Az állományrevíziós csoport két képzett, gyakorlott munkatársból és két érettségizett fiatalból áll.

Hasznos előkészítő munka, viták és megbeszélések után alakult ki a rekatalogizálás újra megindítását képező álláspont, mely szerint a Könyvtár gyűjtőkörének szem előtt tartásával megkezdődik a régi szakok anyagának teljes rekatalogizálása. Tekintettel arra, hogy az 1972-es év végén lényegében csak az érintett osztályvezetők szempontjait és véleményét kellett összehangolni, egy egységes állásfoglalást kialakítva, a rekatalogizálás témája igazában csak a jövő évi beszámolóban válik aktuálissá.

Férőhelygondjaink részbeni megoldásán, ha távlatilag is, de az 1972-es év eredményt hozott. A tervezett óbudai, illetve vecsési raktárlehetőség és építés technikai okok miatt nem valósult meg. Ezután a Könyvtár igazgatósága egy, az eddigieknél sokkal megfelelőbbnek mutatkozó megoldást választott. Könyvtárunk bekapcsolódott egy Törökbálinton épülő raktárkombinát építésébe, mint építtető-társ tulajdonos. Az MTA Könyvtárán kívül a KSH Könyvtára és az OMKDK is raktártulajdonos lesz. Az építkezés szervezője és lebonyolítója az ÉGSZI (Építésgazdasági és Szervezési Intézet) - INVESZTORG. A Könyvtár igazgatósága állandóan tájékoztatta az Akadémia vezetőségét raktár- és férőhelygondjainkról, s így ebben az igazgatóság által választott megoldásban, felettes hatóságaink támogatásával köthettünk le egy 1975-ben beköltözhetővé váló 3.000 m²-es raktárteret. Az építkezés ügyeinek koordinálására építőközösség alakult, s ez az építkezés befejezése után is fennmarad, a társas raktár zavartalan

üzemeltetése érdekében. Az új pótraktárba levéltári anyag, az eddig külső raktárakban elhelyezett könyv- és folyóiratanyag jelentős része, és az akadémiai tartalék kerül, de a raktár segítséget jelentene a gondokkal küzdő intézeti könyvtárak anyagának elhelyezésében is.

A Könyvtár állományának pótraktárba kikerülő anyagtesteire vonatkozóan vizsgálatokat folytattunk, hazai és külföldi szakirodalom tanulmányozásával. Ebben a kérdésben döntés még nem született. Az állomány használati gyakoriságát továbbra is figyeljük. Szeretnénk hangsúlyozni, hogy az épülő új pótraktár nem nyugvópontot, hanem biztos átmeneti megoldást jelent.

A Könyvtár távlati elhelyezésére vonatkozóan az Akadémia Elnökségének megbízásából a KÖZTI mérnökei műszaki tanulmánytervet készítettek a Könyvtár osztályvezetőinek aktív részvételével. Ez a tanulmányterv a könyvtár és a központi apparátus akadémiai épületekben való célirányos elhelyezésére vonatkozik, a Könyvtár számára is biztosítva a további fejlesztési lehetőségeket. A tervtanulmánnyal a Könyvtári Bizottság foglalkozott és a Bizottság előterjesztésével kerül a javaslat az Akadémia vezetősége elé.

Az 1972-es évről elmondható, hogy tennivalókban és eseményekben bővelkedett. A Könyvtár kollektíváját dicséret illeti, mert a munkaerőproblémák ellenére a feladatokat megoldotta, munkáját el látta.

Gazdálkodás

1972 évi eredetű kiadási előirányzatunk 11.277 M/Ft, bevételi előirányzatunk 2.000 M/Ft volt.

Korábbi évek visszatérő gazdálkodási gondja volt, hogy az eredeti előirányzatunk nem fedezte a könyv- és folyóiratbeszerzés, valamint cseretevékenységünk eddig is megkívánt és könyvtárunk érdekeit szolgáló szinten tartását. Ezt csak az év folyamán a Pénzügyi Főosztály által jóváhagyott előirányzat módosítással tudtuk teljesíteni.

Pénzügyminisztériumi hatáskörben elrendelt előirányzat módo-

sítás tette lehetővé az 1972. szeptember 1-i hatállyal végrehajtott bérrendezést.

Felügyeleti hatóságunk előirányzat módosítása tette lehetővé számunkra, hogy az előző évi pénzmaradványon és az eredeti előirányzaton túlmenően összesen 197.1 M|Ft összegű jutalomban tudtuk részesíteni munkatársainkat.

Ugyancsak pótelőirányzatból tudtuk fedezni fenntartási kiadásaink egy részét is.

Mindezekkel együtt 1972 évi módosított kiadási előirányzatunk 13.738,5 M|Ft felújítási előirányzatunk pedig 300 M|Ft volt.

2.000 M|Ft összegű bevételi előirányzatunk tulzott és a jelenlegi egységáraink mellett számunkra teljesíthetetlen. Reprográfiai szolgáltatásunkból eredő bevételünk 1,114,9 M|Ft, mely alig több mint 50 %-os teljesítés.

A beruházási és felújítási hitelkeretből történt megvalósulásokat részleteztük a táblázatos kimutatásban.

Személyzeti munka, bérezés

Az év folyamán, az előző évhez hasonlóan, bizonyos munkaerő-vándorlás, személyzeti mozgás kedvezőtlenül befolyásolta az egyes osztályok, s így az egész Könyvtár munkáját. 1972-ben 10 munkatársunk távozott és 18 új munkatárs jött. Ebből csak egy személy volt nyugdíjba, a többiek különféle egyéb okok miatt - kedvezőbb anyagi vagy más feltételek miatt - változtatott állást. E jelenség azonban országos jellegű, a kötetlenebb, differenciáltabb bérpolitika folyományaképp a legtöbb kulturális és tudományos intézményt érinti.

Az újonnan jött munkatársak egy része a távozottak helyére jött vagy tartósan távollévőket helyettesít, másik része pedig új feladatok ellátására (pl. állományrevíziós csoport, valamint az MTA főtitkárának döntése alapján ideiglenesen hozzánk telepített orientalista munkacsoport) nyert felvételt. Sajnálatos, hogy az eltávozott munkatársak jelentős része jól képzett, gyakorlott, nagy és értékes tapasztalatokkal rendelkező szakember volt, s pótlásuk,

valamint a helyükbe lépett munkatársak betanítása igen nagy nehézséget okozott, nem egyszer komoly fennakadást okozva az érintett részleg munkájában.

Bizonyos javulást eredményezett azonban a könyvtárosok országos bérkorrekciójának kiterjesztése, amely 1972. szeptember 1-i hatállyal intézményünket is érintette. A társadalmi szervekkel egyetértésben végrehajtott bérkorrekció során 114 állandó főfoglalkozású dolgozó, s 20 részfoglalkozású munkatárs részesült összesen 43,323, illetve 2,723 forint béremelésben (egy hónapra számítva). Ebből a könyvtári szakalkalmazottak (vezetők és nem vezetők) egy főre eső átlagos havi béremelése 394 Ft-ot tesz ki.

A bérkorrekció során a Könyvtár vezetősége és a társadalmi szervek elsősorban arra törekedtek, hogy a szakalkalmazottak legfiatalabb rétegének bérhelyzetét javítsák, a többi munkatársi réteg esetében pedig az egyes besorolási kulcsszámcsoportokon belül csökkentsék a különféle okok miatt kialakult elmaradásokat, aránytalanságokat.

Az újonnan kialakult alapbérhelyzet most már módot nyújt arra, hogy az új, fiatal szakalkalmazottak kiválasztásánál fokozottabb minőségi igényeket támasszunk.

Politikai, társadalmi szervek

A könyvtár MSZMP alapszervezete az elmúlt évben, az előző évekhez hasonlóan, a könyvtári munka elősegítését és a jó munkahelyi légkör kialakítását tartotta legfontosabb feladatának.

E célok megvalósítása érdekében a könyvtár vezetése a párttagság több javaslatát a gyakorlatban megvalósította. Ilyen volt többek között az "Akadémiai Könyvtár Hírei" megindítása, melynek célja, hogy a könyvtár fontosabb eseményeiről tájékoztassa munkatársainkat.

Új munkatársaink gyorsabb tájékozódását megkönnyítette az a tanfolyam, melyet a pártszervezet javaslatára a könyvtár vezetősége a szakszervezettel közösen megszervezett. A pártvezetőség és az SzB arra törekedett, hogy növelje és kiszélesítse a dolgozók

tevékenységét az intézet előtt álló feladatok megoldásában. Ezt igyekezett elérni azzal a 12+1 előadásból álló előadássorozattal, melyet az 1969 óta munkába álló dolgozók részére szervezett s melynek konkrét célja az volt, hogy a fiatal dolgozókkal szűkebb munkaterületükön túl a Könyvtár egészének tevékenységét megismertesse, hogy munkájukat tudatosabban és hatékonyabban végezhessék.

Az alapszerv jól sikerült pártnapot szervezett, előadója Kónya Sándor főosztályvezető elvtárs volt, s témája Könyvtárunk Akadémián belüli helyzete és feladatai. A feltett kérdések és Kónya elvtárs válaszai a Könyvtár égető problémáit őszintén és nyíltan elemezték.

A májusban megtartott munkaértekezlet jó előkészítéséhez a párttagság tevékenyen hozzájárult, a dolgozók mozgósításában, valamint a munkaértekezlet eredményeinek, hatásának felmérésében az SzB-nek is igen fontos szerepe volt.

A pártvezetőség folytatta a Könyvtár osztályain tett látogatásait, a felmerült problémák személyi, munkaszervezési kérdéseiben a leszűrt tapasztalatok alapján javaslatot tett a Könyvtár vezetésének.

A Szakszervezeti Bizottság munkájának egyik központi kérdése 1972-ben is, mint a korábbi években, a tagság élet- és munkakörülményeinek javítása és érdekvédelme volt. Ennek megfelelően részt vett az évelejei béremelések és a november 7.-i jutalmazások alapelveinek kidolgozásában, mindenekelőtt pedig a már több mint egy évig huzódó s csak 1972 szeptemberében megoldást nyerő általános bérkorrekció alapelveinek kidolgozásában. Ezt a kérdést, amely a tagság egészét érintette kedvező formában, az Igazgatósággal és a pártszervezettel közös értekezleteken egyetértéssel sikerült megoldani.

Az SzB a saját döntési jogkörbe tartozó kérdésekben is igyekezett munkáját továbbfejleszteni. A rendelkezésre álló anyagi eszközöknek több mint hatvan százalékát fordította 1972-ben is szociális támogatásra, segélyre a tagság körében. De még ez az összeg sem elégítette ki teljes mértékben az igényeket. Az SzB 1972-ben is megtartotta szokásos rendezvényeit: tanulmányi kirándulást szervezett Győr-Pannonhalma-Zirc megtekintésére június hó folyamán, meg-

emlékezett a Nemzetközi Nőnapról és megrendezte, sikerrel, a Téli Ünnepeket.

A politikai és társadalmi szervek a könyvtár életének egészét érintő kérdésekben elért eredményeiket annak köszönhetik, hogy munkájuk során továbbra is sikerült megtartaniuk az előző évek során kialakult és megszilárdult jó munkakapcsolatot mind az intézet vezetőségével, mind egymással. A kérdéseket érintő megbeszélések után minden alkalommal sikerült közös álláspontot kialakítaniuk.

Állománygyarapítás

Modern könyvállományunk gyarapítása terén - először a vételről szólva - öröndetesnek mondható az a tény, hogy 1972-ben az előző év elején engedélyezett 1,200.000 Ft-tal szemben, 1,500.000 Ft kerettel kezdhettük meg a költségvetési évet. Ez az összeg mintegy 250.000 Ft-tal - 1971 évi kötelezettségvállalási résszel, valamint központi pénzmaradvánnyal emelkedett. (18.000 Ft-ot a Beszerzési Osztály régi könyvek árverés útján történő vásárlására adott át.)

Az előző évhez képest 500 kötetrel több volt a vétel útján szerzett művek száma, s ez részben a fent jelzett pénzügyi keret rugalmas felhasználásának eredménye, részben annak tudható be, hogy nagy tételben, viszonylag olcsóbb áru, hiánypótló szépirodalmi műveket - a háború után felnövekvő nyugatnémet irónemzedék jelentősebb alkotásait - sikerült beszerezni. A csere keretében érkezett könyvek száma 1970-hez képest jóformán nem változott. A KEO-tól kapott 475 kötet, (1800-1850 között megjelent idegennyelvű művek), az ajándékba kapott könyvek számát emeli.

A gyarapodás eredetét tekintve csak az "egyéb", tehát tőkés relációjú kategóriákban mutatkozott emelkedés, ez a vétellel kapcsolatban jelzett tényezőkkel és a csere keretében, nagymennyiségű nyugatnémet és amerikai könyv beérkezésével magyarázható.

A gyarapodás szakok szerinti megoszlásában az 1971-es adatokhoz képest visszaesést mutat a természettudományos szak gyara-

podása. A humán szakok - elsősorban az orientalisztika területén viszont többletgyarapodás mutatkozik meg.

1972. évben 5.326 kötettel gyarapodott folyóíratállományunk, a gyarapodás módját tekintve, nagyjából változatlan arányokban, ez a változatlan arány mutatkozik a gyarapodás eredetét tekintve is.

Anyagi lehetőségeinkhez igazodva új periodikumokat elsősorban csere útján próbáltunk beszerezni (104 új folyóírat), csak ha ily módon nem volt lehetséges, fizettünk elő új folyóíratra, 1972-ben 9-re.

A különböző nyilvántartások rendezésének befejezése, illetve végzése (kardexrevízió, periodika jegyzék készítése, folyóírat-terem anyagának átrendezése) az 1971-es évben jelzett aktív hiánypótlási akciót hátráltatta, így ezzel 1973-ban fokozottabban kell foglalkoznunk, elsősorban mikrofilm és kisebb mértékben xerox igénybevételeivel.

A Kézirattár gyarapodása szempontjából az év nagyon eredményes volt. A legnagyobb érték Eötvös Loránd tudományos hagyatéka volt, amit az ELTE fizikai tanszékének vezetője, Nagy Károly professzor, engedett át ajándékként kézirattárunknak. Egyéb Eötvös Loránd anyag is került hozzánk vásárlás útján. A másik legnagyobb értékű gyarapodás Neumann János 42 levele Ortvay Rudolffhoz. Ajándékként jutottunk Ady Endre 46 leveléhez. Vásárlásaink közül kiemelkednek még: Melich János naplói, Szabó Dezső kéziratos hagyatékának második része, Dékány István hagyatéka, Móricz Miklós kéziratai, Császár Ernő nagyszabású árpádkori adattára, Vajda János elpusztult leveleinek másolatban fennmaradt gyűjteménye, Stettner [Zádor] György följegyzései, levelek Rippl-Rónaitól, Szőnyi Istvántól, Berda Józseftől, Lagerlöf Zelmától. Ajándékként kaptuk meg Darvas István hatalmas méretű, Széchenyi Istvánnal kapcsolatos kéziratgyűjteményét és Kovács F. Lajos bányászattörténeti adatgyűjtését. A TMB több mint 400 kötet kandidátusi és doktori disszertáció őrzött példányát adta át nekünk. Visszaszereztük a Nyelvtudományi Intézettől az MTA Nyelvtudományi Bizottságának iratait és xerox másolatban megszereztük a Filozófiai Bizottságnak az Egyetemi Könyvtár kézirattárában levő iratait.

A Régi Könyvek Gyűjteményének jelentősebb gyarapodása a következő: Ósnyomtatványgyűjteményünk egy 1490-ben megjelent igen ritka Missale Strigoniensevel gyarapodott [magyarországi reneszánsz bőrkötésben], ezt az ÁKV aukcióján vettük. Törekedékgyűjteményünk-ből való meghatározás útján került Ósnyomtatványaink közé Dominicus de Sancto Geminiano: Super sexto Decretalium. Speyer, [én. 1479 előtt], jelentős méretű töredéke. Ebből más példány Magyarországon nincs. Antiqua-anyagunk egyik kötetének belső tábláján sikerült meghatározni egy XV. századi fatáblanyomatot. Régi Magyar Gyűjteményünk gyarapodása: Missale Strigoniense. Bécs 1514. Rendkívül szép, illuminált példány, értékes zenei és egyéb bejegyzésekkel, egykoru, aranyozott, valószínűleg magyarországi reneszánsz bőrkötésben. Egész Antiqua-gyűjteményünk egyik legszebb darabja ez. Ezt is az említett aukción vásároltuk. Raktári anyagban sikerült találni a Régi Magyar Gyűjteménybe még be nem került következő darabokat: Szentiványi M.: Cynosura. Tyrnaviae 1689; Fegyverneki I.: Enchiridion locorum. Basileae 1596; Drégelypalánki János: Via salutis. Debrecen 1682.; a Zsámboki János könyvtárából kiadott Annales Michael Glycae-t, Basileae 1684; Zernick: Schmerzliche Klage-Schrift é.n. XVII. sz. második fele.

Egyéb gyarapodásunk legnagyobb része a Könyvelosztóból kapott anyag állománybavételéből származott.

A Keleti Gyűjtemény kézirat és régi könyv gyarapodása ez évben is jelentős volt. A legértékesebb egy mandzsu-kinai kézirat [Abkai hesei ulhibure fungnehen], egy császári parancs 1880-ból. Igen értékesek a hozzánk került kéziratos mongol asztrológiai művek [pl. Csagan dzsirukai-jin olon-u dotur-a-acsa kuriyagsan ür-e-jin tog-a sudur orusiba, Döcsin dolugan csilagutu.]. Ezek unikumok. A tibeti fanyomatok közül igen értékes kánonikus, és extrakánonikus művek érkeztek el hozzánk. Ezek között vannak budhista vallásfilozófiai, a jelentős tibeti egyházi személyek műveit tartalmazó kötetek, imádságok, ráolvasások, stb. Az összes gyarapodás kilencvenhat tételből áll.

A sárospataki volt főiskola könyvtárának állományvédelem célját szolgáló fényképezése mikrofilm-gyűjteményünket további 307 kézirat filmjével (214,078 felvétel) gyarapította. Vásárlás útján, kuta-

tóink számára fontos kéziratok mikrofilmjeit szereztük be és vet-
tük állományba.

Nem volt kellőképpen kihasználva a külföldről kölcsönkapott
könyvek mikrofilmezési kapacitása, csak 9.635 felvétel készült, a
tavalyi 35.000-el szemben. Az előzetes megbeszélések értelmében
az 1973-ban kölcsönzött fontos művek mikrofilmezése rendszeresebbé
válík. Itt kell megemlítenünk, hogy a mikrofilmcsere elsősorban az
amerikai és szovjet mikrofilmek beszerzésében volt eredményes. A
Szovjet Tudományos Akadémia Könyvtárától 109 mű mikrofilmje érke-
zett meg: a két világháború között kiadott szovjet irodalomtörté-
neti művek, tanulmányok és szépirodalmi művek. Ezek a ritkaságnak
számító kiadványok Magyarországon eddig elérhetetlenek voltak a ku-
tatók számára. A washingtoni Library of Congress-től megkaptuk a ti-
beti Tanjur - Európában máshol nem található ritka nyomtatás - mikro-
filmjének második részét (64.041 felvétel). Bratislavából zenetör-
téneti kéziratok mikrofilmjét kaptuk cserébe.

Kiadványcsere tevékenység

Az év során cserekapcsolataink alakulásában, az elmúlt évhez
viszonyítva, nagyarányú változás nem volt. 47 kapcsolat szűnt meg,
18 kapcsolat addigi önállóságát elvesztve nagyobb intézmények része
lett. Új cserekapcsolatot 30 esetben létesítettünk, a szerzeménye-
zési bizottság munkája alapján, egyre inkább aktív módon, tehát a
munkánk kezdeményezésünkre, gyűjtőköri szempontok figyelembevételével.
Jelenleg 92 állam 1.643 intézményével állunk cserekapcsolatban.
Cserenyilvántartásaink rendezésének első szakasza lezárult. Elké-
szült a cserepartnerek adatait, a kiküldött és kapott folyóiratok
és sorozatok címét tartalmazó új főjegyzék-nyilvántartólap, valamint
a kiadványaikat ajándékként beküldő intézmények nyilvántartása (48
külföldi intézménytől, összesen 58 kiadványt kapunk ajándékba). 1972-
ben fejeződött be - több, mint kétéves munka eredményeként - a
kardex-nyilvántartás revíziója. 1.552 alapkardexlap kiemelése után
a megszűnések tényét a katalóguscédulákra is rá kellett vezetni. A
munka nagyarányú reklamációval is együtt járt. Ezt a revíziót rövi-

debb időközökben feltétlenül meg kell ismételni, valamint a hiányos, törekedékes anyag kiselejtezése is elkerülhetetlen. Egyszerrel a revízió elősegítette a cserekapcsolatok reális képének kialakulását, hatása az egységesebb jellegű gyűjtemény kialakítása, raktárterület jövőbeni felszabadítása szempontjából is felettébb hasznos volt.

Változatlanul fennállnak a csere költségvetési problémái. Az év elején rendelkezésre bocsátott 1,350.000 Ft csak a szükségletek mintegy felét fedezte volna. Ez az összeg, az év során kapott 800.000 Ft-os póthittel együtt is, csak szűkösen volt elegendő, pedig a tartalékképzést is a minimumra csökkentettük. Ehhez azt is hozzá kell fűzni, hogy a kiküldött példányszámokat is igyekeztünk csökkenteni. A cseretevékenység gyűjtőkörünkkel való szorosabb összehangolását és gazdaságosságát szolgálták a cseh és lengyel akadémiai könyvtárak képviselőivel folytatott tárgyalások is. Természetesen az eredmény sok esetben legfeljebb az 1973-as évben mutatkozik meg.

Az évek során kialakult gyakorlatnak megfelelően 1972-ben 1065 kötet folyóiratot és sorozati kötetet juttatunk el az akadémiai hálózathoz tartozó intézetek könyvtárainak, valamint más intézményeknek is. 2.388 kötet könyv nem került állományba a cserébe érkező anyagból. E főléspéldányok és duplumok kiajánlása 1972-ben szervezetten folyt, és így 6 szakosított kiajánlási listát küldtünk szét. Ezenkívül sikerült 24 érdekelt intézménynek 1.066 kötetet kiajánlás nélkül, közvetlenül átadni. Természetesen a listákon nemcsak az 1972-ben beérkezett, állományba nem vett, hanem régebbiről visszamaradt anyag is szerepel.

Feldolgozás

A beérkező modern könyvanyag késedelem nélküli folyamatos feldolgozása megtörtént, bár az 1971. évhez hasonlóan munkaerő gondok miatt nem lehetett az egyenletes menetet biztosítani, s a feldolgozási kapacitást sem lehetett teljes mértékben kihasználni.

A katalógusokban a revíziós munkálatok 1972-ben is folytatódtak

(72 fiók revíziójára került sor, 1.121 db tétel javítására) ugy-
szintén a szakkatalógus rendezése is előrehaladt.

A folyóiratcsoport feldolgozó munkája során a kurrensnél fo-
lyamatosan nyilvántartásba vett periodikumok bevezetése a kurrens
katalógusba hiánytalanul megtörtént. A megelőző évfolyam és az
érkező pótlások beszámozásában viszonylag kis lemaradás volt. A
tavaly megindult erőteljes feldolgozó munkában visszaesést lá-
tunk, mert a Kurrens Periodika Jegyzék szerkesztési munkálatai a
munkaidő jelentős részét igénybe vették.

Kézirattárunkban a következő kéziratang feldolgozása ké-
szült el: Szabó Lőrinc hagyatéka, Szabó Lőrincné részéről aján-
dékozott levelek, Melich János hagyatéka, Fuggerth Ferenc kézira-
tai, Várkonyi Dezső hagyatéka, Várkonyi Dezsőné hagyatéka, Bos-
nyák Sándor néprajzi gyűjtése, Jókai kézirattöredékek, Eötvös
Loránd levelei, Marczali Henrik hagyatéka, Sós Endre hagyatéka,
Császár Ernő adattára, Kovács F. Lajos bányászati adattára; be-
fejeződött ifj. Szinnyei József hagyatékának feldolgozása. A
Széchenyi-gyűjtemény katalogizálása megkezdődött és elkészült be-
lőle a következő: Személyi és családi iratok, katonai működése,
Akadémia, Casino, Gazdasági Egyesület, Lóverseny, Állattenyésztő
Társaság, Lánchíd, Duna Gőzhajózási Társaság, Al-Duna szabályozá-
sa. Folytatódott Gábor Andor hagyatékának és Kosztolányi Dezső ha-
gyatékának feldolgozása. Megkezdődött és erősen előrehaladt a Fü-
lep Lajos hagyaték rendezése. A RAL anyagából megtörtént a követ-
kező bizottságok anyagának rendezése: Középkori Latinság Szótára,
B., Széchenyi B., Tisza István B., Filozófiai B., Nyelvművelő B.,
Néptudományi B., Népzenei B., Jogtudományi B., Archaeologiai B.,
Keleti [Balkáni] B., Hadtörténeti [Hadtudományi] B., Szótári B. A
rendezésen tulmenően iktatása is megtörtént a Jogtudományi, Had-
történeti, Szótári és Archaeologiai B. iratainak, az előző évi ren-
dezés után pedig a következők iktatása: Irodalomtörténeti B.,
Kazinczy B., Római Magyar Intézet B. Előrendezés történt Veres
Péter és Selényi Pál hagyatékban.

A Régi Könyv Gyűjtemény csoportjának létszámcsökkenése be-
folyásolta a feldolgozó munkát, azonban jelentős munkálatok elvég-
zésére mégis sor került. Így majdnem teljesen elkészült egy új ka-

talógus, az ősnymtatványok szakkatalógusa és nyers tagolásban föllállításra került az ősnymtatványok kötéskatalógusa és megkezdődött az antiqua-anyag kötés-katalogizálása, megtörtént a RKGy katalógusának revíziója. Megtörtént az egyelőre letétként nálunk levő un. G-gyűjtemény mintegy 300 régi magyar könyvének meghatározása, az újpesti rakparti raktárból a III. emeleti raktárba átszállított Történelem szakbeli könyvek számrendben föllállítása, mintegy 1.500 feldolgozatlan régi könyv föllállítása és beszámozása, a XVI. századi régi magyar unikumok megállapítása és jegyzékbe foglalása.

A Keleti Gyűjteményben a beérkezett anyag feldolgozása megtörtént.

A mikrofilm gyűjteményben befejeződött az 1971-ben leírt címleírások sokszorosítása és beosztása, viszont munkaerőhiány miatt az 1972. évi gyarapodás címleírásának sokszorosítás előtti legépezése nem történt meg, így ez a munkafolyamat 1973-ra húzódott át. A tónusos felvételek fényképes katalógusának készítése tovább folytatódott.

Raktározás

A könyvállomány számára az év folyamán az Arany János utcai raktárrészen - kb. 15 m² területen - a régebbi faállványok helyett két szinten, vasállványon 189 m polcot építettünk be, egy kisebb helységbe 103 m faállvány került. Raktári férőhelyépítési lehetőségeinknek ezzel a végére jutottunk. 1973-ban valószínűleg már sor fog kerülni az akadémiai őrzött anyag kitelepítésére, hogy az új szerzeményeket el tudjuk helyezni. Erre a célra az Újpesti rakparti raktárban, az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének Könyvtárától átvett vasállványokon 240 m férőhelyet létesítettünk.

A raktárosok a numerus currens raktárat gondozás, rendbentartás, számrevízió és használat utáni visszaosztás szempontjából felosztották egymás között.

Jelzetinventárium készült a numerus currens állományról, s 66.340 jelzet szám-revíziója már megtörtént.

A folyóirat csoport udvari un. kerekas raktárában 369 m

anyag átrakása helybővítési céllal megtörtént. Soronkívüli feladat volt 370 kötet tékába rakása, valamint a kazánépítési munkálatok miatt a pince-raktárban 270 m anyag összecsomagolása.

A Mikrofilmtárba 1972-ben korszerű mikrofilmtároló fémszekrények kerültek, a 8 db fémszekrénybe összesen 4.000 filmtekercs tömör elhelyezése vált lehetővé, s a régi sok helyet elfoglaló fafiókos szekrények helyére már az új tárlók kerültek.

Állományrevízió, állományvédelem, köttetés

Az előző évben elkezdett állományrevíziós munka folytatásaként további 12 régi szak revízióját végeztük el az Újpesti rakparti raktárunkban. Eddig kereken 100.000 inventáriumi tétel ellenőrzése történt meg. A munkát három - belső és külső munkaerőkből álló - munkapár végezte az inventáriumi bejegyzéseknek a polcon talált könyvek adataival való helyszíni azonosítása alapján.

A korábbi tapasztalatok alapján a könyvállomány revíziójának elvégzése és a munka folyamatossá tétele érdekében létrehoztuk az Állományrevíziós Csoportot.

Az ősz folyamán a csoport az inventáriumokból kiírt 8157 tétel hiányt. Elvégezte a Régi Könyvek gyűjteménye részére már előbb kiemelt és a III. emeleti raktárban tárolt könyvek utólagos revízióját: a gyűjteménybe való besorolást 2900 tételen tűntette fel. Ezt az anyagot az Újpesti rakparti raktárból 500 kötettel egészítette ki, ezek a kiválogatott könyveknek a szakban maradt kötetei voltak. Az új katalógusban hasonlítottak a tavalyi revízió kiegészítéseként 800 hiány-cédulát. Megkezdték az Újpesti rakparton a Történelem szak revízióját.

Saját gyűjteményben végzett revíziót bonyolítottak le a Régi Könyvek Gyűjteményében, s a teljes raktári állomány revíziója után megkezdődött a hiányok kinyomozása.

Az intézeti mikrofilmrendelések alacsony mennyisége miatt a tervezettnél nagyobb mennyiségben végzett fotolaboratóriumunk állományvédelmi fényképezést a Könyvtár tulajdonában lévő kéziratokról.

Arany János Gyűjtemény, Bolyai Gyűjtemény, Kisfaludy Társaság Levéltára és Analectái kerültek többek között felvételre, összesen 214,078 felvételt készítettek. A sárospataki volt főiskolai könyvtár állományából 33.632 állományvédelmi mikrofilmet készítettünk. A kialakult gyakorlatnak megfelelően a negatív filmeket állományba vettük, a sárospataki könyvtár egy pozitív filmmásolatot kapott. Nem került sor 1972-ben a Keleti Gyűjtemény tulajdonában lévő kéziratok mikrofilmezésére.

Befejeződött Széchenyi kéziratok műveinek bekötése, illetve védőtékába helyezése. A restaurálási költségek emelkedése miatt csak néhány régi könyv konzerválására került sor. 8 db régi könyvet újra kellett köttetni, mert eredetileg kódexlapba voltak kötve, és ezeket az országos szinten megindult töredékkutatás és zenei kézirat kutatás számára alkalmassá és hozzáférhetővé kell tenni.

A Keleti Gyűjteményben 58 török, arab és héber kézirat kapott új félbőr kötést.

Könyvkötészetünk 4.420 könyv és folyóirat bekötését végezte el. 160 tékát kapott a Kézirattár és soronkívül történt a katalogizált tibeti kéziratok és folyóiratok 250 tékájának számozása.

Olvasószolgálat

Az olvasóforgalom adatai az előző évhez képest lényeges változást nem mutatnak. A forgalmi adatokból nem világlik ki, de jellemző mozzanat, hogy több fiatal kutató munkahelyként használja olvasótermünket, állandóan használja könyvállományunkat, igénybeveszi szolgáltatásainkat és szívesen dolgoznak itt természettudomány-szakos külföldi aspiránsok is. A nyitvatartási napok száma kevesebb volt 1972-ben, mert a villanyszerelési munkálatok, valamint az IFLA kongresszus idején zárva volt a könyv- és folyóirat-olvasó, a Keleti Gyűjtemény viszont teljes nyitvatartással állott az olvasók rendelkezésére. A mikrofilmtár olvasó-kutatószobája a nyári festés kivételével egész évben a kutatók rendelkezésére állt. A folyóiratolvasóban megtörtént a szabadpolcos anyag átrendezése, felfrissítése és a feliratok kicserélése. Az olvasótermi szolgálat-

nak - beleértve a különgyűjteményeket is - mind nagyobb feladatot jelent a megnövekedett másoltatási - elsősorban xerox és kismértékben mikrofilm - igények kielégítése.

Az olvasók tájékoztatását szolgálja az Uj Külföldi Könyvek az Akadémia Könyvtárban c., három válogatott jegyzék megjelentetése, majd az év második felétől a külföldi szerzemények teljes jegyzékét adó "A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára uj külföldi gyarapodásainak jegyzéke" című kiadvány, melyből 4 füzet jelent meg, s mely a jövőben is folyamatosan fog megjelenni.

Könyvtári tájékoztatómunka minden olvasószolgálattal rendelkező osztályon rendszeresen folyt. A kiadványainkkal, illetve azok megjelentetésével kapcsolatos szóbeli és írásbeli felvilágosítást kiadványszerkesztőségünk adott. Ezenkívül a Tájékoztató és Bibliográfiai Szolgálat 62 esetben írásos, 36 szóbeli tájékoztatást adott az elmúlt évben. Az írásbeli szolgáltatások többsége irodalomkutatás volt, s az irodalomtudomány, irodalomtörténet, történelem- és társadalomtudományok különféle interdiszciplináris módszertani és egyéb kérdéseire terjedt ki. Az olvasók tájékoztatását szolgálja az is, hogy tárlókban elhelyezve mutatjuk be legjelentősebb új folyóiratszerzeményeinket.

Bibliográfia, kiadványok

"Tudományszervezési Tájékoztató"

Az év folyamán a kialakult ütemben megjelent a teljes XII. évfolyam (1, 2, 3-4, 5, 6. számok), összesen 979 nyomtatott lap, vagyis 63,1 szerzői iv terjedelemben, 950 példányban. A közzétett referátumokban összesen 492 dokumentumot dolgoztunk fel. Mind az ivszám, mind a feldolgozott dokumentumok számában kevéssel túlléptük a tervszámokat. A bibliográfiai rovatban 2,196 tételt közlünk. A referáló tevékenység összterjedelme 63,1 szerzői iv volt.

Tudománypolitikai expressz tájékoztatás

Az év folyamán 40 akadémiai, állami és vezető pártszerv, illetve ezek vezetői részesültek az expressz tájékoztatásban. E munka során feldolgoztunk 350 dokumentumot, 126 szerzői iv terjedelemben, s egy feldolgozás átlagosan három példányban készült. A referátumokat a szolgáltatásban részesülő tudománypolitikai vezetők speciális területe vagy érdeklődési köre szerint osztjuk szét, tehát személyre szóló tájékoztatási szolgáltatásnak minősíthető. A vezetők igényt tartanak a szolgáltatásra, s a kapott referátumokat használják.

"Akadémikus bibliográfia"

1972-ben nem választottak új akadémikusokat, tehát a bibliográfiával kapcsolatos munkák a kiegészítésekre (2,786 bibl.tétel) és a régebbi felvételek ellenőrzésére, javítására (8,972 bibl. tétel) összpontosultak. A bibliográfiát, mint adattárat az intézetek, kutatók, valamint egyéb akadémiai és nem akadémiai intézmények igen gyakran használják.

Az év folyamán megtörtént az akadémikus névmutató korábban elkészült anyagának szakmai lektorálása. Jelenleg az ezt követő finomítás, további kiegészítés, módosítások munkálatai folynak, s ehhez járul az akadémiai székfoglalók [ld. statisztikai melléklet] leőhelyfelkutatása és cimleírása.

Kiadványügyek

Az 1972. évi munkatervünkben az "MTA Könyvtárának Kiadványai" c. sorozatban 3 kiadvány megjelentetése szerepelt. (Ezek: 1. Vitályos László - Orosz László: Ady-bibliográfia, 2. Moravek Endre: Index acronymorum selectorum pars 5., 3. Botka Ferenc: Magyar szocialista irodalom oroszul.) - Az említett sorozaton kívül terveztük a "Kandidátusi s doktori disszertációk katalógusa" c. kiadvány

egy új kötetének megjelentetését. Megjelent még: 1. A "Library of the Hungarian Academy of Sciences" című tájékoztató. 2. Az MTA Könyvtára új külföldi gyarapodásainak jegyzéke. - Az előbbi kisterjedelmű, de rendkívül igényes, sok munkát adó kiadvány volt. Az utóbbi viszont terjedelmében jelentős.

Az 1973-ban való megjelentetésre a következő kiadványokat készítettük elő: 1, Szentgyörgyi Mária: Célkitűzések és reformtörekvések a Magyar Tudományos Akadémián, 2. A Kurrens Külföldi Periódikusok Katalógusa, 3. (Az MTA Irodalomtudományi Intézettel közösen) Bartoniek Emma: A magyar történetírás története a XVI-XVII. században.

"Az MTA Könyvtára kéziratárának katalógusai" c. sorozatban 1968 óta nem jelent meg kötet. 1973-ban azonban két nagyobb terjedelmű kötet megjelenését is tervezzük e sorozatban. E két kiadvány a következő: 1. Csapodi Csaba: A "Magyar Codexek" elnevezésű gyűjtemény, 2. F. Csanak Dóra: Szabó Lőrinc kéziratok hagyatéka. A Csapodi Csaba-féle kiadvány szerkesztési munkálatai befejeződtek, az F. Csanak Dóra-féle kiadvány szerkesztési munkálatainak befejezése (a nyomóforma értékű gépirat esetleges gépelési hibáinak felderítése), most van folyamatban. A nyomdai szedés-kapacitás megteremtése a jelzett két kiadvány számára - igen sok próbálkozás és utánjárás eredményeként - végre, megnyugtató módon rendeződött, ami a kiadványok megjelenésének biztos alapja.

A megjelent kiadványokból megfelelő számú recenziós példányt küldtünk szét külföldi és hazai szakfolyóirat-szerkesztőségeknek.

Technikai szolgáltatások

Mikrofilmtár és fotolaboratórium

A megrendelések jellege és teljesítése azonos volt a korábbi évekével. Minőségi változást jelentett, hogy az olvasó-másoló géppel elektrosztatikus másolások is készültek negatív és pozitív filmekről. Teljes művekről mikrofilmek, s fotosztatikai eljárással pedig illusztrációk, kéziratok, képek, térképek reprodukciói készültek. Kapacitásunkat meghaladó mértékben növekedett az intézetek mikrofilmlapjairól kért nagyítások mennyisége.

Kiegyensúlyozott, egyenletes termelés jellemezte a xerox csoport munkáját. Az 1971-es 54 napos gépállás, 24 napra csökkent a jó karbantartó és gépkezelő munka eredményeképpen. Ehhez a jó minőségű papír használata is hozzájárult. Ősztől a Copycat | Savin 220 elektrosztatikus gyorsmásoló is üzemelni kezdett. Jobb munkaszervezéssel sikerült elérni a vállalt határidők betartását. Az 1,427.960 elkészült és átadott másolatból az MTA Hivatala 640.345 másolatot rendelt, s így a termelés több mint egyharmadát lekötötte. A xerox szolgáltatási árakban változás nem történt.

Sokszorosító részleg

Az év során nyomtatványok, ügyviteli iratok, xerox által vállalt 100 példány feletti sokszorosításokon kívül elkészítették az MTA Könyvtára Kiadványainak 65. és 67. kötetét, ez utóbbi az Ady-bibliográfia, mely az eddig házilag előállított kiadványok legterjedelmesebbje, - 480 oldal.

Az MTA Tudományszervezési Csoport és a MTA Könyvtára közös kiadványaként megjelenő Prognosztika 3 száma készült el, s házi előállítású volt az Új külföldi könyvek az Akadémiai Könyvtárban c. kiadvány 3 füzeté, majd a megváltozott címen megjelenő teljes külföldi gyarapodási jegyzék füzetel. Az 1,079.720-as összteljesítményből a kiadványok elkészítése 560.600 oldalnyomást jelentett.

Hálózati és módszertani munka

A Hálózathoz tartozó könyvtárak szervezetében 1972-ben is történtek változások. Az Automatizálási és Számítástechnikai intézeteket egyesítették, de könyvtáraik egyelőre külön működnek. Ugyancsak összevonták a Kémiai Szerkezeti Kutató Laboratóriumot és a Központi Kémiai Kutató Intézetet. A soproni Geofizikai és Geodéziai Kutató Intézethez csatolták a sashegyi Szeizmológiai Állomást. Könyveik gondozójával kapcsolatot létesítettünk. Ujonnai létesült a Pedagógiai Kutató Csoport.

Személyi változások az Állam- és Jogtudományi-, a Szegedi Biológiai Kutató Telep, a Központi Fizikai Kutató Intézet, a Szociológiai Kutató Csoport és a Történettudományi Intézet Könyvtárának vezetésében következtek be.

Az év folyamán a hálózati csoport vezetője 25 intézeti könyvtárat látogatott meg, ebből 6 vidékit, Hét intézetben több alkalommal is járt.

Az intézeti könyvtárakban bekövetkező szervezeti és személyi változások mindig több feladatot jelentenek a Hálózati Csoport számára is. Az új könyvtárvezetőkkel gyakran kell konzultálni, a könyvtárakat is érintő intézeti szervezeti változások esetében az értéket képviselő könyvtári egységek integritásának megőrzése a feladat. Sok törődést kívánt a Pedagógiai Kutató Csoport szervezés alatt álló könyvtára is.

A csoport vezetője segítséget nyújtott a Matematikai Kutató Intézet Könyvtárának az új székházban történő előnyös elhelyezésében, a Tihanyi Biológiai Kutató Intézet könyveinek leltározással összekapcsolt állományrevíziójában, továbbá az Okortudományi Tanácski Kutató Csoportnak. A Lukács Archivum leltározásához az MTA Könyvtára biztosított szakképzett munkaerőt.

A szokásos évi hálózati értekezlet megtartására április 20-án került sor. Részt vettünk a Természettudományos Kooperációs Körök fizikai és matematikai megbeszélésein. A legtapasztaltabb hálózati könyvtárosok bevonásával véleményeztük, illetve kiegészítettük az új kutatóintézeti nomenklaturát, a könyvtáros, illetve dokumentátor besorolási javaslattal. A könyv KC osztályvezetőjével együttműködve 1972-ben a könyvbejelentések kérdésével is foglalkoztunk.

Az elmúlt évben a hálózatot érintő legfontosabb téma a hálózati könyvtárakkal foglalkozó Főtitkári Utasítás megjelenése volt. Az utasítás javított szövegét az MTA Könyvtár osztályvezetőivel tárgyaltuk meg, az intézeti önálló kiadványcsere új rendszerét a Nemzetközi Kapcsolatok Csoportjával általános felmérés után alakítottuk ki, majd a szövegtervezetet az Akadémia Főosztályai véleményezték. A véleményeket figyelembe véve született meg a végleges szöveg. A Főtitkári Utasítás jóváhagyás után az Akadémiai Közlöny

1972. 20. számában, 17|1972. (A.K.20.) MTA-F. szám alatt jelent meg.

Akadémiai Levéltár

A Levéltár tájékoztatási tevékenysége évről-évre növekszik. 1971-ben 68 esetben, 1972-ben 112 alkalommal adtak felvilágosítást. Egyre többen fordulnak a Levéltárhoz írásban vagy szóban, s a tájékoztatás forrásai között - a korábbi irat és fényképanyag mellett - a beszámolási időszakban már a levéltári hanganyag is szerepelt. A jobb tájékoztatás érdekében és "hiánypótló munkaként" összeállította és kötetbe szerkesztette az akadémiai tagajánlásokat (1951-1970). Az eddigi tapasztalatok alapján még fokozottabban fel kell készülni a gyors információ adására, s ezért olyan iratsorozatokat szükséges kialakítani, melyek alkalmasak e feladat még jobb ellátására. A szaklevéltárak speciális helyzetéből adódnak a fokozottabb mértékű információs igények - bár ezek általános levéltári kötelességek is - s ezt még csak bővíti, hogy az Akadémiai Levéltár, főtitkári intézkedésre, ellátja az MTA Hivatala és testületi szervei részére a központi irattári feladatokat is.

A levéltári állomány gyarapodott 1972. év folyamán. Az iratanyag mennyisége az év végén 551.76 ifm. Az éves gyarapodás 113.40 ifm. A gyarapodás nagy részét (72.0 ifm) a Terv- és Pénzügyi Főosztály irattári anyaga teszi ki. Nagyobb mennyiségű volt még a Genetikai Intézetétől átvett (23.74 ifm) iratanyag.

A fényképanyag 3.408 db fényképből áll. Ebből gyarapodás 210 db fénykép.

A hanganyagállomány 6.264 percet tesz ki. Az éves gyarapodás 3.657 perc. Ezt a mennyiséget 68 magnetofon felvétel tartalmazza. Ebből 12 a rádióból, 8 a televízióból való átvétel, 48 pedig közvetlen, élő akadémiai felvétel. Hangszalag rögzíti pl. a közgyűlés, a tudományos ülésszakok és még más tudománytörténeti jelentőségű ülés előadásainak, illetve vitájának az anyagát is.

Az akadémiai intézetek iratkezelési ellenőrzésével kapcsolatos feladatot az MTA Hivatala Központi Igazgatási Titkárság Jogi

Osztályának tevékeny segítségével valósították meg. A Levéltár munkatársai és a Központi Igazgatási Titkárság szakértője 23 intézetben tartottak ellenőrzést és adtak segítséget.

A Könyvtár és a Levéltár vezetője az év folyamán javaslatot tett az Akadémia illetékes vezetőinek az MTA Levéltára Akadémián belüli szervezeti helyzetének a megoldására, illetőleg megállapítására. Az ügyben a megbeszélések megkezdődtek, de érdemi döntés még nem alakult ki. Kedvező döntés született viszont a raktározás megjavítására, mert elegendő nagyságú és megfelelően kialakított raktár nélkül a Levéltár nem tudja teljesíteni a levéltári törvényben meghatározott feladatát. A raktári helyzet javulása 1975. évben várható, addig csak a legfontosabb, központi iratanyag átvételére van lehetőség.

A D A T O K é s T Á B L Á Z A T O K

K Ö L T S É G V E T É S

rovat	k i a d á s	1971. évi tényleges felhasználás	1972. évi eredeti módosított előirányzat		1972. évi tényleges felhasználás
01	béralap	3,684.788	3,922.000	4,090.800	4,010.804
02	egyéb sze- mélyi	523.630	330.000	457.000	447.719
03	fenntartási	4,021.202	3,840.000	4,754.500	4,373.144
05	beszerzés	4,337.411	3,185.000	4,372.000	4,371.795
06	felújítás	664.981	-	300.000	222.805
07	lakbérhoz- zájárulás	53.871	-	64.200	64.166
	összesen	13,285.883	11,277.000	14,038.500	13,490.433

F E L U J I T Á S R É S Z L E T E Z É S E

Építési felújítások:

zuhanyozó létesítése	26.645
munkahelyek festése, mázolása	60.846
Olvasószolgálat világítás felújítása	103.944
Ujpesti rakparton lévő raktárban állványzat felállítás	13.860
fotó laboratórium ventillációja	17.510
összesen	220.805

B E R U H Á Z Á S

1972. évi előirányzatból felhasználásra került

1 db Zeiss Dokumator olvasókészülék	15.430
1 db Rominor sokszorosító gép	48.500
8 db mikrofilmtároló szekrény	65.590
könyvtári berendezés	47.139

L É T S Z Á M , S Z E M É L Y I V Á L T O Z Á S O K

Állandó főfoglalkozásuak

létszám 1971.XII.31-én 115 fő

1972-ben új munkaviszonyba lépett 18 "

133 fő

1972-ben nyugdíjba vonult 1 fő

kilépett 9 " - 10 fő

záró létszám 1972.XII.31-én 123 fő

V É G Z E T T S É G , S Z A K K É P Z E T T S É G

(állandó főfoglalkozásuak)

	<u>1971</u>	<u>1972</u>
TUDOMÁNYOS FOKOZAT, ISKOLAI VÉGZETTSÉG		
tudományok doktora	-	1
kandidátus	6	5
egyetemet, főiskolát végzett	62	62
középiskolát végzett	26	38
alsófoku iskolát végzett	24	23
KÖNYVTÁROSI SZAKKÉPZETTSÉG		
felsőfoku szakképzettségű	28	26
középfoku szakképzettségű	8	6
SZAKKÉPZÉSBEN RÉSZT VEVŐK		
egyetemen könyvtár szakon	1	-
egyetemen egyéb szakon	3	5
középfoku könyvtárosképzésben	1	2

B E S O R O L Á S . B É R E Z É S

Munkaköri előbbre illetve átsorolásban részesült	21 fő
Illetményemelésben részesült	125 fő

	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Állandó főfoglalkozásuak		
1 főre eső havi átlagbére	2.290	2.684

K I T Ű N T E T É S . J U T A L M A Z Á S

Munka Érdemrend bronz fokozatával kitüntetve	1 fő
igazgatói jutalomban részesült	
(összesen 192.806 Ft)	120 fő
jutalomszabadságban részesült ^x	
(összesen 122 munkanap)	20 fő
jubileumi jutalomban részesült	
(10.056 Ft)	3 fő

S E G É L Y . E L Ő L E G

segélyben részesült (összesen 8.000 Ft összegben)	20 fő
fizetéselőleget kapott (összesen 7.700 Ft összegben)	10 fő

^x törzsgárda mozgalom bevezetése következtében.

M U N K A T Á R S A I N K P U B L I K Á C I Ó I

BALÁZS Péterné

A dollár, a "rés" és az "antirés".

Együttműködés az egyetem és az ipar között Lengyelországban.

Felülvizsgálják a hatodik francia terv kutatási célkitűzéseit?

Franciaország 1972. évi kutatási költségvetése.

A francia tudomány - amerikai szemmel.

"Gondolatgyárak" az Egyesült Államokban.

Hány éves legyen a kutató?

A hetvenes évek célkitűzései.

Kockázatmentes kutatás?

Kutatóintézetek korstruktúrája.

A kutatók kora és alkotóképesége.

A magánráfordítások szerepe a tőkés országok kutatásában.

A marxista-leninista társadalomtudományok központi kutatási terve 1975-ig a Német Demokratikus Köztársaságban.

Megváltozott az amerikai kutatás.

Mire jó a mobilitás?

Multinacionális vállalatok - multinacionális kutatás.

Az NSZK 1972. évi tudományos költségvetése.

Norvégia tudománypolitikája.

"Nyílt egyetem" Nagy-Britanniában.

OECD tanulmány a kutatás jövőjéről.

Az OECD tudományügyi minisztereinek konferenciája.

Pierre Aigrain nyilatkozata a francia tudományos életről.

Rendszerkutatás a K+F szolgálatában.

Az SKF európai kutatóközpontja.

A svájci tudománypolitika sajátos problémái.

Svédország tudományos kutatási költségvetése 1971/1972-ben.

A százhuszonnyolcadik ut - husz év után. (Összeáll. -- , Kulcsár Zsuzsa)

A tudományok matematizálódása.

A tudományos kongresszus - betegség, vagy gyógyír?

Tudományos ráfordítások a Német Szövetségi Köztársaságban.

A tudósok és "századunk rákfenéje".

Ujabb kísérlet közös nyugat-európai kutatópolitika megteremtésére.

Az UNESCO 1973/1974. évi programtervezete.

Van-e az Egyesült Államoknak tudománypolitikája.

= Tudományszervezési Tájékoztató, XII.évf. 1972.

Wionczek, M.: A külföldi tőke egyöntetű elbánása az Andesi Közös Piac országaiban.

= Latin-Amerika: viharsarok. Bp. 1972. Közgazdasági és Jogi K. 397-432.p.(Fordítás.)

A Spektrum 1971. évi 11-12. számainak ismertetése.

A Spektrum 1972. évi 1. számának ismertetése.

A Spektrum 1972. évi 5., 6., 7. számainak ismertetése.

= Magyar Tudomány, 1972.

BESE Lajos

An Old Mongolian Calendar Fragment.

= Acta Orient. Hung. Vol.XXV./1972/ 149-173.p.

Körösi Csoma Sándor és Stein Aurél könyvei között.

= Magyar Hírlap, 1973. XI.évf. 17.sz. 10.p.

Über die Struktur des burjatischen Pantheons.

= Traditions religieuses et para-religieuses des peuples Altaïques. Paris, 1972. 21-25.p.

An Aspect of the Turkic-Mongolian Language Contacts.

(Türk Dil Kurumu Bilimsel Kurultayı. Ankara, 1972.

IX.28. Előadás.)

On the etymology of prohibition and negation in Mongolian.

(Permanent International Altaistic Conference, XV. Meeting, Wien-Strebersdorf, 1972.VII.12. Előadás.)

BÜKY Béla

Beszéd és beszédelfogáskutatás Magyarországon 1960-1969 között.

= Magyar Pszichológiai Szemle, 25.évf./1972/ 280-283.p.

BÜKY Béla

Identifications erronées de prénoms en hongrois.
= Mélanges offert à Aurélien Sauvageot. Bp. 1972.
Akadémiai K., 37-44.p.

Modelle und Systematisierungen der Informations-
bzw. Kommunikationsprozesse in Bibliotheken.
= Magyar Könyvszemle, 1972. 1-2.sz. 61-71.p.

Verteilung der Forschungsthemen der Sprechkunde
in Ungarn zwischen 1960-1969.
= Papers in interdisciplinary speech researches.
Proceedings to the Speech-Symposium, Szeged,
1971. Bp. 1972. Akadémiai K., 60-69.p.

Abweichungen in der Namengebung zwischen dem
Stadtzentrum und der Vororten von Budapest.
(XI. Nemzetközi Névtudományi Kongresszus, Szófia,
1972. VI. 30. Előadás.)

A szituációk beszéd cél szerinti szerveződése.
(Szituáció szerepe a nyelvoktatásban. TIT Ide-
gennyelv-oktatási választmányi konferencia. Agg-
telek. 1972. III. 29. Előadás.)

Fővárosi Tanács Oktatási Osztálya Alsótagozatos
csoportja keretében az év folyamán általában ha-
vi egy előadás.

BÜKY Béláné

Az Akadémiai Könyvtár periodikumai a tudományos
kutatás szolgálatában. Bp. 1971. 232 p.
/MTA Könyvtára Kiadványai 65./

CSAPODI Csaba

Die Corvinischen Codices in Wolfenbüttel.
= Wolfenbütteler Beiträge. Aus den Schätzen
der Herzog August Bibliothek. I. Frankfurt am
Main, 1972. 29-44.p.

Felix Petancius Ragusinus és a Bibliotheca
Corviniana.
= Szomszédság és közösség. Délsláv-magyar irodal-
mi kapcsolatok. Bp. 1972. Akadémiai K., 39-52.p.

War Felix Petancius Illuminator des Königs
Matthias Corvinus?
= Gutenberg Jahrbuch, Mainz, 1972. 148-155.p.

Bohatec, Miloslav: Schöne Bücher aus Böhmen. Praha,
1970.
= Magyar Könyvszemle, 1972. 383.p. (Ismertetés.)

CSAPODI Csaba

Kotvan, Imrich: Rukopisy universitnej knižnice v Bratislave. Bratislava, 1970.

= Magyar Könyvszemle, 1972. 376-377.p. (Ismertetés.)

V.Kovács Sándor: Magyar humanisták levelei.

= Irodalomtörténeti Közlemények, 1972. 255-256.p. (Ismertetés.)

Janus Pannonius könyvtára.

(Janus Pannonius tudományos ülésszak. Pécs, 1972.III.29. Előadás.)

XVI. századi könyvek katalogizálása.

(MTA I. Osztály Könyvtörténeti és Bibliográfiai Munkabizottsága. 1972.II.25. Előadás.)

DARABOS Pál

Az osztályozás válsága - avagy egy vita válsága.

= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 19.évf. /1972/ 11-12.sz. 857-858.p.

FRÁTER Jánosné

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó

Bizottsága 1872-1949.

= Magyar Tudomány, 1972. 7-8.sz. 515-523.p.

FÜLÖP Gézané

Janus Pannonius versei. Bp. 1972. Szépirodalmi K.

= Uj Könyvek, 1972. 9.sz. 0763. tétel (Ismertetés.)

Kunszabó Ferenc: Sárköz. Bp. 1972. Szépirodalmi K.

= Uj Könyvek, 1972. 16.sz. 1361. tétel (Ismertetés.)

KÖRMENDY Kinga

Az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár egyik antifonáriumának töredékei az Akadémiai Könyvtár Kézirattárában.

= Magyar Könyvszemle, 1970. 4.sz. 329-330.p.

Biblios. Sonderheft Ungarn. 1-2. T.

= Magyar Könyvszemle, 1971. 4.sz. 359-360.p. (Ismertetés.)

KÖRÖSI András Jánosné

Horst Bien: Henrik Ibsen's Realismus.
= Helikon, 1972. 2.sz. 272.p. (Ismertetés.)

MARKOVITS Pálné

Rónay László: Az Ezüstkör nemzedéke.
= Századok, 1972. 2.sz. 485-488.p. (Ismertetés.)

MIKÓ Krisztina

Halász Gábor vallomása a XX. századi magyar
liráról.
= Irodalomtörténet, 1972. 3.sz. 674-689.p.

NÉMETH Éva

Az angol tudománypolitikai reform vitája.
Az Egyesült Államok legnagyobb szövetségi K+F
költségvetése.
Egyetemet végzett nők az Egyesült Államokban.
A francia tudománypolitika kritikus éve.
A General Motors K+F prioritásai.
Harc a nők fizetési egyenjogúságáért az
amerikai egyetemeken.
A Királyi Svéd Műszaki Akadémia.
Mi lesz az angol kutatással?
Mi lesz a tudomány sorsa Chilében?
Az NSF fokozza az alkalmazott kutatás támogatását.
Reformok a Max-Planck-Társaságban.
A tudomány helyzete Szingapurban.
A tudomány központosított irányításának előnyei
és problémái a Szovjetunióban.
A tudomány szociológiája.
Tudóstársadalom - tudomány és társadalom.
= Tudományszervezési Tájékoztató, XII.évf. 1972.

REJTŐ István

Mikszáth Kálmán Összes Művei 66. köt. Cikkek és
karcolatok XVI. köt. (1883. ápr.-aug.) Bp. 1972.
Akadémiai K., 504 p. (Sajtó alá rendezés.)

Mikszáth Kálmán és a tisztaeszlelő vérvádper.
= Irodalomtörténet, 1972. 1.sz. 122-152.p.

"
REJTO István

Mikszáth és a tisztelt Ház.
= Palócföld, 1972. 2.sz. 41-45.p.

RITÓÓK Zsignondné

Egy 16. századi vándor literátor: Bartholomaeus
Georgievits.
= Szomszédság és közösség. Délszláv-magyar iro-
dalmi kapcsolatok. Bp. 1972. Akadémiai K. 53-70.p.

RÓZSA György

Tudományos tájékoztatás és társadalom. Bp. 1972.
Akadémiai K., 155 p.
/Tudományszervezési Füzetek 6./

Some aspects of the documentation of international
organizations. 10 p. FID/DC Committee for Developing
Countries.

= Organization of information services in less
industrialized countries, Seminar, Bp. 31 August-
12 September 1972.

La spécialisation et l'intégration: quelques aspects
de la documentation des organisations internationales.
= Associations Internationales-International Associa-
tions, 1972. no 10. 454-459.p.

Társadalomtudományok és információ.
= Magyar Tudomány, 1972. 3.sz. 145-149.p.

Utóhang az Akadémiai Könyvtár épülettervéhez.
= Könyvtáros, 22.évf./1972/ 7.sz. 402-403.p.

Contradiccion entre la investigacion y la informacion
cientifica.
= Revista Mexicana de Sociologia, 1971. Vol. XXXIII.
no 2. 395-410.p.

Informacionnue naucsnihi iszszledovaniij (o protivorecsii
mezsdu iszszledovaniijami i naucsnoj informaciej). Szovjet
Ekonomicseszkoi Vzaïmopomosci, Posztójannaja Komiszsziija
po Koordinacii Naucsnuh Iszszledovannij.
= 2 Trudi Mezsdunarodnogo Szimpoziuma sztran-cslenov
SzEV i SzFRju, Moszkva, mai 1968.g. Tom 1-5. Moszkva,
1970. VINITI Tom 3. 317-326.p.

ROZSONDAI Béláné

Beiträge zu württembergischen Renaissance-Einbänden
mit slawischen Drucken des Primus Truber.
= Gutenberg Jahrbuch, 1972. Mainz, 353-359.p.

SCHER Tiborné

Az ukrán népköltészet első magyarországi
antológiája.
= Nagyvilág, 1972.évf. 10.sz. 1591-1593.p.
(Ismertetés.)

SZÉKELY Dániel

Kiss Jenő: Libraries in Hungary. (Trans. by -- .)
Bp. 1972. Nat. Széchényi Library Centre for Lib-
rary Science and Methodology. 58 p. 36 t.

A kutatás és fejlesztés vezetése. Válogatott ta-
nulmányok. Bp. 1972. Közgazdasági és Jogi K. 494 p.
(Fordítás.)

SZELEI László

Mezőgazdaágunk nagyjai...
Kaán Károly /1867-1940/
= Tudomány és Mezőgazdaság, 1972.X.évf. 6.sz.
101-104.p.

Mezőgazdaságunk nagyjai...
Kitaibel Pál /1757-1817/
= Tudomány és Mezőgazdaság, 1972.X.évf. 4.sz.
98-103.p.

Mezőgazdaságunk nagyjai...
Pethe Ferenc /1763-1832/
= Tudomány és Mezőgazdaság, 1972.X.évf. 2.sz.
99-103.p.

Mezőgazdaságunk nagyjai...
Széchényi István /1791-1860/
= Tudomány és Mezőgazdaság, 1972.X.évf. 3.sz.
96-103.p.

Mezőgazdaságunk nagyjai...
Tessedik Sámuel /1742-1820/
= Tudomány és Mezőgazdaság, 1972.X.évf. 5.sz.
98-103.p.

TATÁR Magdolna

Bergkult und dessen Verordnung in einem mongo-
lischen Gesetze.
= Traditions religieuses et para-religieuses des
peuples altaïques. Paris, 1972. 115-118.p.
/Bibliothèque des Centres d'Etudes Supérieures
Spécialisés./

TATÁR Magdolna

Magyar-mongol társalgási szójegyzék. Bp.
1972. 22 p. (Kézirat gyanánt.)

Le mōsōn ŷagaj charvach, jeu d'osselets mongol.
= Acta Orient. Hung. Vol. XXV/1972/ 221-226.p.

TERJÉK József

Colloquical Influence on Written Tibetan.
= Acta Orient. Hung. Vol. XXV/1972/ 39-51.p.

- ROZSONDAI Béláné

Kőrösi Csoma Sándor levelei az Akadémia
Könyvtárában.
= Magyar Tudomány, 1972. 5.sz. 320-327.p.

Tudósítások Kőrösi Csoma Sándorról. Bp.
1971. 122 p.
/Kőrösi Csoma Társaság Kiadványa./

A tibetista Csoma Sándor.
/Kőrösi Csoma Társaság. 1972.IV. Előadás./

ⁿ
TOKÉSZ László

A dokumentáció gépesítése IV. Sokszorosítási
eljárások és eszközök, - a mikrofilmtechnika
alkalmazásának fejlesztése. Országos Műszaki
Fejlesztési Bizottság 17-407/IV-Et. Bp. 1972.
178 p. (Többszerzős mű.)

Formal requirements of furnishing literature
on microfilm.
= International standardization of library and
documentation techniques. UNESCO, Paris, 1972.
94-98.p.

Mikrofilmlapok a londoni III. Nemzetközi Reprog-
ráfiai kongresszuson és a Repro '71 kiállításon.
= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 19.évf.
1972. 2.sz. 99-118.p.

The state reprography in Hungarian libraries.
IFLA General Council Meeting. Bp. 1972. 16 p.

Szakirodalom-ismertetések.
= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1972. (17 db)

Mikrofilmlapok.
(Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület.
1972.V.2. Előadás.)

The state of reprography in Hungarian libraries.
(IFLA budapesti kongresszusa. 1972.VIII.31. Előadás.)

UJHELYI Gabriella

Jarosevszkij, Mihail: A 20. század
pszichológiája. Bp. 1972. Kossuth K., 409 p.
(Fordítás.)

Darvas József 60 éves. /Kortárs, 1972. 2.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 3.sz. 109 p.
(Összefoglaló ismertetés.)

E.Fehér Pál: Az aktuális Tvardovszkij./Kor-
társ, 1972. 1.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 2.sz. 90.p. (Is-
mertetés.)

Fenyő István: "Haza csak ott van..." /Kortárs,
1972. 4.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 5.sz. 105.p.

Háboru és béke. /Kortárs, 1972. 6.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 7-8.sz. 150.p.
(Összefoglaló ismertetés.)

Király István: Ady Endre és a kurucos-szabadság-
harcos örökség. /Kortárs, 1972. 11.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 12.sz. 99-100.p.
(Ismertetés.)

Lócsei Pál: A társtalanság problémái Budapesten.
/Kortárs, 1971. 12.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 1.sz. 103-104.p.
(Ismertetés.)

Simon Zoltán: Nyílt szó, fődetlen arc. /Kor-
társ, 1972. 4.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 5.sz. 106.p. (Ismertetés.)

A progresszió megosztása ellen. /Kritika, 1972. 8.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 11.sz. 98-99.p. (Össze-
foglaló ismertetés.)

Szántó Judit József Attiláról. /Kritika, 1972. 7.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 11.sz. 99-100.p. (Ismer-
tetés.)

Szocialista kultúra és szórakozás. /Kritika, 1972.
9.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 12.sz. 97-98.p. (Ismer-
tetés.)

Tolnai Gábor: "...Szerbia ormán..." /Kortárs, 1972.
1-3.sz./
= Társadalmi Szemle, 1972. 4.sz. 104-105.p. (Ismer-
tetés.)

URAY Gézáné

Steppék nomádja, lóháton fegyverben. Bp. 1972.
Akadémiai K., 219 p. 16 t. 1 melléklet.
/Kőrösi Csoma Kiskönyvtár 12./

Griechisch - Sibirische mythologische Parallelen.
= Acta Orient. Hung. XXV./1972/ 137-147.p.

Kempfner Pálné 1908-1972.
= Könyvtáros, 22.évf. 9.sz. 651. p.

Kisérőszó öt szibériai énekhez.
= Alföld, 23. évf. 9.sz. 64-66.p.

Csabirgak.
= Világirodalmi Lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 401.p.

Csagilgan.
= Világirodalmi lexikon, 2.köt. 1972. Akadémiai K., 403.p.

Csernyih-Jakutszkij.
= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 449.p.

Csien-lung.
= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 455-456.p.

Csukcs irodalom és irodalmi formák.
= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 476-477.p.

Dahaj.
= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 511.p.

Danyilov, Szemjon Petrovics.
= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 566.p.

Davlavun.
= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 591-592.p.

Eljaj.
= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 1066.p.

Erisztin, Erillik.
= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 1201.p.

URAY Gézáne

Even irodalmi formák.

= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 1311.p.

Even irodalom.

= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 1311.p.

Evenki irodalmi formák.

= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 1311-1312.p.

Evenki irodalom.

= Világirodalmi lexikon, 2.köt. Bp. 1972. Akadémiai K., 1312.p.

VITÁLYOS László - OROSZ László

Ady-bibliográfia 1896-1970. Ady Endre önállóan megjelent művei és az Ady-irodalom. Bp. 1972.

XXV, 425 p. 24 sztl t. 24 cm.

/MTA Könyvtára Kiadványai 67./

WOJTILLA Gyula

Kandidátusi és doktori disszertációk katalógusa.V. 1968-1970. Bp. 1972. 137 p.

Két szanszkrit nyelvű kódex az MTA Könyvtárában.

= Magyar Könyvszemle, 1972. 3-4.sz. 265-271.p.

Bidpai és Lokman meséi. (Sajtó alá rendezte -- .)
/Kőrösi Csoma Társaság Kiadványai/

Indiai drágakövek.

(Kőrösi Csoma Társaság. 1972.IX.19. Előadás.)

MUNKATÁRSAINK KÖZREMŰKÖDÉSE
TESTÜLETEK TEVÉKENYSÉGÉBEN

Bese Lajos dr. osztályvezető, kandidátus
az MTA Orientalisztikai Bizottsága,
a Magyar Nyelvtudományi Társaság,
a Körösi Csoma Társaság számviteli bizottsága tagja

Büky Béla tudományos főmunkatárs
a Magyar Fonetikai, Foniátriai és Logopédiai Társaság,
a Magyar Nyelvtudományi Társaság,
a Magyar Pszichológiai Társaság tagja

Csapodi Csaba dr. osztályvezető
az MTA Irodalomtudományi Intézete Reneszánsz
Kutatócsoportja,
az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya Könyv-
történeti és Bibliográfiai Munkabizottsága tagja

Darabos Pál csoportvezető
az Országos Osztályozási Bizottság tagja

Durzsa Sándor osztályvezető
az MTA Könyvtári Bizottsága
az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya Könyv-
történeti és Bibliográfiai Munkabizottsága tagja

Fülöp Gézáné
az MTA Irodalomtudományi Intézete XVIII. sz. Munka-
bizottsága tagja

Hatos Géza tudományos munkatárs
a Magyar Történelmi Társulat tagja

Iványi Tamás könyvtáros
a Körösi Csoma Társaság tagja

Körmendy Kinga könyvtáros
az Ókortudományi Társaság tagja

Martinovics Zsigmondné csoportvezető, könyvtári titkár
a Körösi Csoma Társaság tagja

Rejtő István dr. mb. igazgató, kandidátus
az MTA Könyvtári Bizottság titkára,
az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya Könyvtörté-
neti, Bibliográfiai és Dokumentációs Munkabizottsága,
a Magyar Irodalomtörténeti Társaság,
a Magyar Ujságírók Szövetsége,
az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács,
a "Könyvtári Figyelő" szerkesztőbizottsága tagja,
a "Magyar Tudomány" szerkesztője

Ritoók Zsigmondné dr. tudományos munkatárs
az Ókortudományi Társaság,
az MTA Irodalomtudományi Intézete Reneszánsz
Kutatócsoportja tagja

Rózsa György dr. igazgató, kandidátus
(1969.I.15-től, külföldi megbízatása tartamára,
fiz. nélk. szabadságon)
az Egyesült Nemzetek Szervezete Könyvtárának (Genf)
igazgatója,
a Comité International pour la Documentation des
Sciences Sociales tagja

Rozsondai Béláné könyvtáros
az Ókortudományi Társaság tagja

Scher Tiborné dr. tudományos főmunkatárs, kandidátus
a Magyar Irodalomtörténeti Társaság tagja,
egyetemi adjunktus (ELTE Szlav Filológiai Tanszék)

Szeidovitz Éva dr. tudományos főmunkatárs
a Magyar Nyelvtudományi Társaság,
a Körösi Csoma Társaság választmányi tagja

Tatár Mária Magdolna dr. könyvtáros
az MTA Néprajzi Társaság,
az MTA Nyelvtudományi Társaság,
a Körösi Csoma Társaság Tagja

Terjék József dr. tudományos munkatárs
az MTA Orientalisztikai Bizottsága titkára,
a Körösi Csoma Társaság választmányi tagja

Tókes László osztályvezető
az Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület
Reprográfiai Bizottsága tagja,
a Microfiche Foundation (Delft) magyarországi
levelezője,
a Nemzetközi Reprográfiai Tanács Magyar Nem-
zeti Bizottsága tagja

Uray Gézané dr. csoportvezető, kandidátus
az MTA Orientalisztikai Bizottsága,
a Magyar Nyelvtudományi Társaság,
a Magyar Néprajzi Társaság,
a Körösi Csoma Társaság tagja

Wojtilla Gyula dr. könyvtáros
az Ókortudományi Társaság,
a Körösi Csoma Társaság tagja

K Ü L F Ö L D I K I K Ü L D E T É S E K
T A N U L M Á N Y U T A K

ország	kiküldöttek száma	napok száma
könyvtári kiküldetés		
Anglia	1	9
Csehszlovákia	4	43
Jugoszlávia	1	6
	<hr/> 6	<hr/> 58
egyéb kiküldetés		
Ausztria	2	15
Lengyelország	1	47
Olaszország	1	6
Törökország	1	20
	<hr/> 5	<hr/> 88

Á L L O M Á N Y , G Y A R A P O D Á S

(egység)

dokumentum- fajta	állomány 1971.XII.31-én	1971.évi tisztá gyarapodás	1972.évi gyarapodás	állomány 1972.XII.31-én
könyv	742.485	11.624	12.835	755.320
periodika	184.726	5.738	5.326	190.042
kézirat	337.240	11.726	19.101	356.341
mikrofilm	11.819	1.240	1.180	12.999
	1,276.270	30.328	38.442	1,314.702

G Y A R A P O D Á S M Ó D J A

(egységek száma a csökkenés nélkül)

	könyv		periodika		kézirat		mikrofilm		összesen	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
vétel	2.449	2.923	919	908	9.770	14.201	21	10	13.159	18.042
csere	6.011	6.133	3.802	3.798	-	-	39	219	9.852	10.150
köteles- példány	2.447	2.521	577	501	-	-	-	-	3.024	3.022
ajándék	312	922	448	119	1.956	4.900	3	3	2.719	5.944
akad. kiadv.	371	292	-	-	-	-	-	-	371	292
saját	67	53	-	-	-	-	1.177	948	1.244	1.001
	11.657	12.844	5.746	5.326	11.726	19.101	1.240	1.180	30.369	38.451

(1972 folyamán a könyvállomány csökkenése 9 egység, a folyóiratállományé pedig 10 egység.)

G Y A R A P O D Á S E R E D E T E

(egység)

	Magyarország		Szovjetunió		népi demokr. országok		egyéb külföld		összesen	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
könyv	3.071	3.308	1.949	2.023	1.389	1.540	5.248	5.973	11.657	12.844
peri- odika	832	651	848	884	1.044	1.086	3.022	2.705	5.746	5.326
kézirat	11.726	19.101	-	-	-	-	-	-	11.726	19.101
mikro- film	1.177	949	30	109	5	4	28	118	1.240	1.180
	16.806	24.009	2.827	3.016	2.438	2.630	8.298	8.796	30.369	38.451

A G Y A R A P O D Á S S Z A K O K S Z E R I N T

(%)

szakcsoport		könyv		periodika	
		1971	1972	1971	1972
001	tudományszervezés	0,4	0,3	-	-
0, 2	általános művek, vallástörténet	6,8	7,2	11,3	8,8
1	filozófia, pszichológia	3,4	3,3	3,6	3,3
3	társadalomtudományok	9,1	7,7	10,8	10,5
5	természettudományok	14,0	11,0	31,4	35,0
6	alkalmazott tudományok	5,1	5,2	9,4	7,0
7	művészetek	4,2	4,8	2,8	2,8
80	nyelvtudomány	7,0	7,3	10,0	10,0
809	orientalisztika	8,0	9,7	6,5	7,0
82	irodalomtudomány, szépirodalom	29,0	30,1	5,4	6,8
9	földrajz, régészet, történet-tudomány	13,0	13,4	8,8	8,8
		100,0	100,0	100,0	100,0

J U T T A T Á S M Á S K Ö N Y V T Á R A K N A K

(duplumok és fölőspéldányok)

	akadémiai intézeti könyvtáraknak	hálózaton kívüli	összesen
könyv (kötet)	888	3.148	4.036
periodika (évfolyam)	790	275	1.065

K Ö T T E T É S

	a Könyvtár számára		akadémiai szerveknek	
	1971	1972	1971	1972
kötés (modern könyv, perio- dika)	4.197	4.420	190	110
doboz- és téka készítés	510	255	-	-
számnymás	400	550	-	-

F E L D O L G O Z Á S

KÖNYVTÁRI FELTÁRÁS CÉLJÁRA	c i m l e í r á s 1971	1972	o s z t á l y o z á s 1971	1972
modern könyv (mű)	11.055	11.049	10.134	10.479
periodika (féle)	192	147	209	155
keleti könyv (mű)	857	944	762	815
keleti periodika	37	9	-	-
kézirat (db)	11.726	16.697	-	-
régi könyv (mű)	1.748	1.308	-	-
mikrofilm (mű)	1.240	1.071	-	-
periodikák retrospektív feldolg. (kötet)	5.262	2.086	-	-
KÖZPONTI CIMJEGYZÉK SZÁMÁRA	<u>1971</u>		<u>1972</u>	
periodika-változási jelentés	3.115		3.033	

K A T A L Ó G U S É P Í T É S

KATALÓGUSCÉDULÁK KÉSZÍTÉSE

	k a t a l ó g u s c é d u l á k sokszorosítása		gépelése	
	1971	1972	1971	1972
modern könyv	13.174	13.490	13.174	13.490
periodika	-	-	3.500	1.364
kézirat	-	-	2.351	1.888
régi könyv	-	-	1.946	1.733
mikrofilm	2.000	4.000	3.000	-

KATALÓGUSCÉDULÁK BESOROLÁSA	<u>1971</u>	<u>1972</u>
központi könyvkatalógusokba	109.136	87.956
" periodika- "	3.500	1.364
kéziratkatalógusba	2.527	1.888
régi könyv katalógusba	4.427	9.350
keleti betürendes "	2.201	2.109
mikrofilm "	6.000	4.000
új beszerzési "	10.000	11.000

N E M Z E T K Ö Z I K I A D V Á N Y C S E R E

CSEREKAPCSOLATOK 1971-ben 91 állam 1678 intézményével.
1972-ben 92 állam 1643 intézményével.

E u r ó p a
28 állam, 1172 intézmény

Albánia	1
Anglia	79
Ausztria	38
Belgium	49
Bulgária	5
Csehszlovákia	41
Dánia	13
Finnország	20
Franciaország	107
Görögország	13
Hollandia	25
Irország	5
Izland	3
Jugoszlávia	94
Lengyelország	91
Luxemburg	3
Malta	1
NDK	54
NSzK	127
Norvégia	11
Olaszország	137
Portugália	8
Románia	43
Spanyolország	49
Svájc	38
Svédország	35
Szovjetunió	77
Vatikán Állam	5

Á z s i a
24 állam, 173 intézmény

Afganisztán	2
Bangla Desh	1
Burma	1
Ceylon	1
Ciprus	2
Fülöp-szigetek	1
India	30
Indonézia	1
Irak	5
Irán	7
Izrael	6
Japán	77
Jordánia	3
Kína	6
Koreai NDK	5
Libanon	4
Mongólia	2
Pakisztán	2
Sikkim	1
Szingapur	1

Szíria	3
Thaiföld	1
Törökország	9
Vietnami DK	2

A f r i k a
22 állam, 50 intézmény

Algéria	3
Angola	2
Dahomey	1
Dél-Afrikai Közt.	7
Egyiptom	7
Elefántcsontpart	2
Etiópia	1
Felső-Volta	1
Ghana	3
Guinea	1
Malawi	1
Malgas	1
Marokkó	3
Nigéria	3
Portugál Guinea	1
Rhodesia	2
Szenegal	1
Tanzánia	1
Tunézia	4
Uganda	1
Zaire	3
Zambia	1

A m e r i k a
16 állam, 224 intézmény

Argentina	17
Bolivia	1
Brazília	12
Chile	6
Costa Rica	2
Ecuador	2
Guatemala	1
Guyana	1
Kanada	17
Kolumbia	8
Kuba	8
Mexico	6
Peru	4
Puerto Rico	1
USA	133
Venezuela	5

Ausztrália, Óceánia
2 állam, 24 intézmény

Ausztrália	21
Új Zéland	3

KIADVÁNYCSERE-FORGALOM

viszonylat	kiadvány- fajta ^x	küldött		érkezett	
		1971	1972	1971	1972
Szovjetunió	könyv	797	844	3.091	3.142
	periodika	1.515	1.534	1.326	1.348
	mikrofilm	10.051	-	3.344	13.431
népi demokratikus országok	könyv	3.047	2.997	1.777	2.055
	periodika	2.641	2.631	1.286	1.322
	mikrofilm	2.058	2.368	3.265	1.188
egyéb országok	könyv	1.860	1.848	3.403	3.424
	periodika	3.661	3.762	2.302	2.193
	mikrofilm	48.072	39.371	32.528	64.130
összesen	könyv	5.704	5.689	8.271	8.621
	periodika	7.817	7.927	4.914	4.863
	mikrofilm	60.187	41.739	39.137	78.749

^xkötet, évfolyam ill. felvétel

A K Ö N Y V T Á R H A S Z N Á L Ó I

	(fő)	1971	1972
beiratkozott olvasók száma			
a Központi Olvasószolgálatban		1.750	2.173
a különgyűjteményekben		768	806
		<u>2.518</u>	<u>2.979</u>

A H A S Z N Á L Ó K M E G O S Z L Á S A

	1971	1972
akadémikus, akadémiai levelező tag	3	5
egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus	23	21
egyetemi oktató (docens, adjunktus, tanársegéd)	7	6
tudományos kutató	27	27
orvos, mérnök, pedagógus	2	5
szerkesztő, fordító, író, újságíró	7	3
könyvtári kutató	13	11
egyetemi hallgató	10	14
egyéb	8	8
	<u>100 %</u>	<u>100 %</u>

S Z O L G Á L T A T Á S I A L K A L M A K

dokumentumfajta	helybenolvasás		kölsönzés		összesen	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972
modern könyv	11.948	10.827	12.046	12.029	23.994	22.856
periodika	6.185	5.952	377	278 ^x	6.562	6.230
kézirat, régi könyv	2.198	2.258	72	50 ^{xx}	2.270	2.308
keleti könyv	1.199	1.246	2.550	2.321	3.749	3.567
mikrofilm	297	220	2	3	299	223
	21.827	20.503	15.047	14.681	36.874	35.184
					periodika ^x	régi könyv ^{xx}
valamint a xeroroztatási alkalmak száma:					5.549	2.000
fotóztatási alkalmak száma:					183	

Á L L O M Á N Y H A S Z N Á L A T

dokumentumfajta	helybenolvasás		kölsönzés		összesen	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972
modern könyv	25.055	26.424	13.663	13.580	38.718	40.004
periodika	45.441	49.888	638	762 ^x	46.079	50.650
kézirat, régi könyv	26.605	23.004	72	50 ^{xx}	26.677	23.054
keleti könyv	7.936	8.032	2.857	2.478	10.793	10.510
mikrofilm	403	354	2	3	405	357
	105.440	107.702	17.232	16.873	122.672	124.575
					periodika ^x	régi könyv ^{xx}
valamint xeroroztatási alkalmak száma:					5549	2.000
fotóztatási alkalmak száma:					183	

K Ö N Y V T Á R K Ö Z I K Ö L C S Ö N Z É S

	kölsönadás		kölsönvétel	
	1971	1972	1971	1972
belföldi viszonylatban	1.617	1.358	174	99
külföldi viszonylatban	142	153	476	403
	1.759	1.511	650	502

R E P R O G R Á F I A I S Z O L G Á L T A T Á S O K

FOTOTECHNIKAI SZOLGÁLTATÁSOK

Felvételek száma	1971	1972
mikrofilm	314.461	317.130
kisfilm	2.184	2.686
sikfilm, 6x6 v. 6x9 felvétel	331	189
összesen	316.976	320.005

Másolatok száma

mikrofilm-másolat (m)	25.149	24.207
mikrofilmlap másolat (db)	-	1.470
fotokópia (db)	16.599	14.161
elektrosztatikus gyors- nagyítás	-	1.214

XEROX és MÁS ELEKTROSZTATIKUS

átadott másolatok száma	1,477.559	1,427.960
-------------------------	-----------	-----------

SOKSZOROSÍTÓ RÉSZLEG

oldalnyomásainak száma	1,163.855	1,079.720
ebből kiadvány	772.150	560.600
egyéb másolat	391.705	519.120

B I B L I O G R Á F I A , D O K U M E N T Á C I Ó

A "Tudományszervezési Tájékoztató" és a témakörbe tartozó tájékoztatás

1972-ben megjelent a "Tudományszervezési Tájékoztató" XII. évfolyama (1, 2, 3-4, 5, 6. számok) 979 nyomtatott lap, illetve 63,1 szerzői iv terjedelemben.

	<u>1971 tény</u>	<u>1972 tény</u>
A referátumokban feldolgozott dokumentumok száma	485	492
Ebből: szemlében	259	
figyelőben	91	
hiranyagban	65	
szakirodalmi		
ismertetőben	77	
A bibliográfiai rovatban közzétett tételek száma	2.677	2.196
A Szolgálat belső munkatársainak referáló tevékenysége (szerzői ivben számítva)	28,7	13,4
Külső munkatársak referáló tevékenysége (szerzői ivben számítva)	38,1	49,7
Referáló tevékenység összterjedelme (szerzői iv)	66,8	63,1
Ebből a Tudományszervezési Tájékoztatóban közzétett		
szemle és egyéb referátum	51	46,8
bibliográfia	12,8	13,3
belső erőből készült idegennyelvű anyag	3	3
	66,8	63,1

Tudománypolitikai expressz tájékoztatás

A szolgáltatásban részesülő szervek	40
Feldolgozott dokumentumok száma	350
Átlagos példányszám	3

	<u>1971</u>	<u>1972</u>
A szolgáltatás összterjedelme	82,5 iv	126 iv (2782 oldal)

A "Prognosztika" c. kiadványból 3 szám jelent meg 1972-ben, egyenként 250 példányszámban.

"Akadémikus bibliográfia". A tárgyi évben nem választottak új akadémikusokat.

	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Új felvételek, kiegészítések(bíbl.egység)	3.285	2.786
Régi felvételek ellenőrzése(bíbl.egység)	7.850	8.975

Könyvtári tájékoztatás

	<u>1971</u>	<u>1972</u>
írásos	43	62
szóbeli ^x	45	36

Akadémiai székfoglalók. Az 1972. év folyamán megtörtént az 1832-1949 között tartott akadémiai székfoglalók lelőhelyfelkutatása és címfelvétele. Ezzel az anyag I. részének összeállítása befejeződött, szerkesztésre kész.

^xbibliográfiai és egyéb utmutatás, konzultáció, anyagkeresés, nem hivatalos írásos formában közölt irodalomkutatás, stb.

A K Ö N Y V T Á R K I A D V Á N Y A I

	<u>1971</u>	<u>1972</u>
"A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Kiadványai" sorozatban	4	3
"A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Új Külföldi Gyarapodásának Jegyzéke" sorozatban	-	4
Egyéb kiadványok	-	1
A "Kandidátusi és doktori disszertációk katalógusa" sorozatban	-	1
Periodikus kiadvány számonként	6	6

A KIADVÁNYOK RÉSZLETES FELSOROLÁSA

Az MTA Könyvtárának Kiadványai sorozatban megjelent művek

66. Moravek Endre: Vocabularium abbreviaturarum bibliothecarii. III. Index acronymorum selectorum. Pars. 5. Instituta ad artes litteraturamque spectantia cum siglis periodicorum additis. Bp. 1972. KESZ-sokszorosítás. XIX,477 p.

67. Vitályos László - Orosz László: Ady-bibliográfia. Ady Endre önállóan megjelent művei és az Ady-irodalom. 1896-1970. Bp. 1972. Házi sokszorosítás. XXV,425 p. 24 hasonmás.

68. Botka Ferenc: Magyar szocialista irodalom oroszul. Bibliográfia. - Vengerszkaja szocialiszticeszkaja literatura na ruszszkom jazüke. Bibliograficeszkij ukazatel'. Bp. 1972. Házi sokszorosítás. XIII,127 p. 10 t. Nyomás alatt.

"A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Új Külföldi Gyarapodásának Jegyzéke" sorozatban. Házi sokszorosítás.

1.sz. 53(4), 2.sz. 50(4), 3.sz. 99(4), 4.sz. 78(4) p.
(Az utolsó szám nyomás alatt.)

Egyéb kiadványok

Library of the Hungarian Academy of Sciences. Bp. 1972.
Házi sokszorosítás. 12 p. (leporello)

A Kandidátusi és doktori disszertációk katalógusa V. 1968-1970.
Összeáll. Wojtilla Gyula. Bp. 1972. Házi sokszorosítás. X,137 p.

Periodikus kiadvány

TUDOMÁNSZERVEZÉSI TÁJÉKOZTATÓ. A tudományos kutatás tervezésének, igazgatásának és szervezésének nemzetközi irodalma. XII. évf.
1-6.sz. Bp. 1972. MTA KESZ-sokszorosítás. 979 p.

K Ü L F Ö L D I K U T A T Ó K é s L Á T O G A T Ó K

Bancroft, F.L.R.	könyvtári ov.	Anglia
Bukina, Sz.V.	könyvtári ov.	Szovjetunió
Buttolph	könyvtáros	USA
Čaplovič	tud.kutató	Csehszlovákia
Cernutzeanu, N.	könyvtáros	Románia
Cihakova, J.	könyvtáros	Csehszlovákia
Cioculescu, S.	könyvtárigazgató	Románia
Codarcea, C.	ujságíró	Románia
Cooling, N.E.	tanár	USA
Corman, D.	egyet.tanár	USA
Csorba, M.	könyvtáros	Románia
Cuibus, I.	könyvtáros	Románia
Curticean, D.	könyvtáros	Románia
David, Z.V.	könyvtáros	USA
Droixhe, D.	tud.kutató	USA
Eldner, R.	könyvtáros	NDK
Faragó, J.	tud.kutató	Románia
Filimon, V.	könyvtáros	Románia
Fodor-Nagy Árpádné	tud.kutató	USA
Gulyás L.	mérnök	Szovjetunió
Hamer, E.	könyvtári igh.	USA
Häkli, E.	könyvtári ov.	Finnország
Hlatava, E.	könyvtáros	Csehszlovákia
Hradsky, L.	tud.munkatárs	Csehszlovákia
Ihvanta-Allta, R.	könyvtáros	Finnország
Ijsewijn, J.	professzor	Belgium
Ivanka, U.	tud.kutató	Jugoszlávia
Izzat, M.B.	követségi titkár	Irak
Keresztes, S.	tanár	Kanada
Kirik, Ny.A.	könyvtáros	Szovjetunió
Klobukowski, T.	igazgató	Lengyelország
Kneidl, P.	könyvtárigazgató	Csehszlovákia
Komadinic, R.	tud.munkatárs	Jugoszlávia
Komdirovic, R.	könyvtáros	Csehszlovákia
Kosse, K.	egyet.hallgató	Anglia
Krpacseva, M.P.	tud.kutató	Bulgária

Kukrevicz, Z.	tud.kutató	Lengyelország
Lawska, G.	könyvtáros	Lengyelország
Leski, H.	tud.kutató	Lengyelország
Levszcsina, O.Ny.	könyvtáros	Szovjetunió
Listowel, J.	író	Anglia
Marsina, R.	igazgató	Csehszlovákia
Márton, Gy.	egyet.tanár	Románia
Michalowski, K.	könyvtáros	Lengyelország
Mirzade, A.	UNESCO ösztöndíjas	Irán
Moss, M.M.	könyvtáros	USA
Motyl, E.	könyvtári ov.	Lengyelország
Mozik, A.	tud.kutató	Csehszlovákia
Muthamma, C.B.	nagykövet	India
Oertel, D.	tud.munkatárs	NSzK
Panková, V.	tud.kutató	Csehszlovákia
Puskás, A.	tud.kutató	Szovjetunió
Radoslavova	könyvtáros	Bulgária
Ric, P.	tud.kutató	Jugoszlávia
Rosanov, S.	tud.kutató	Lengyelország
Sagner, O.	könyvkereskedő	NSzK
Saunders, P.	könyvtáros	Ausztrália
Savova, E.	könyvtárigazgató	Bulgária
Scheehaj, N.	könyvtáros	Argentina
Schröder, K.	könyvtáros	NDK
Slasky, J.	egyet.tanár	Lengyelország
Spira, T.	egyet.tanár	Kanada
Sternberg, J.	tud.kutató	Csehszlovákia
Suchy, M.	tud.kutató	Csehszlovákia
Szlovák, J.	tanár	Csehszlovákia
Szöts, St.	tud.kutató	Ausztria
Toman, J.	könyvtári ov.	Csehszlovákia
Vázsonyi, G.	egyet.tanár	USA
Velniova	könyvtáros	Bulgária
Vermes, G.	egyet.tanár	USA
Vrablianska	könyvtáros	Bulgária
Zeke, Z.	könyvtáros	USA

A Z A K A D É M I A I K Ö N Y V T Á R I H Á L Ó Z A T

	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Az akadémiai intézeti könyvtárak száma:	48	48
Az állomány nagysága szerint:		
50.000 könyvtári egységen felüli	5	5
10.000 " " "	21	21
5.000 " " "	9	10
1.000 " " "	10	10
1.000 " " aluli	1	2
Személyi ellátottság		
főfoglalkozású könyvtáros	93	109
mellék- és részfogl. könyvtáros	21	20
	<u>114</u>	<u>129</u>
Könyvtárosok iskolai végzettsége		
egyetemi (főiskolai) végzettség	57	65
középiskolai végzettség	45	58
általános (elemi) isk. végzettség	12	6
	<u>114</u>	<u>129</u>

Állomány, gyarapodás (feldolgozott egység)

dokumentumfajta	állomány 1971. XII. 31.	gyarapodás	állomány 1972. XII. 31.
könyv	566.486	28.586	595.072
periodika	206.623	11.327	217.950
egyéb	247.842	17.059	264.901
összesen:	<u>1,020.951</u>	<u>56.972</u>	<u>1,077.923</u>

	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Állománygyarapításra felhasznált összeg:	12,275.971	13,346.605
Könyvtárankénti átlagösszeg	266.869	278.054